

DONATEURS

KONINKLIJK CONCERTGEBOUWORKEST

jaarverslag 2014

DONATEURS

KONINKLIJK CONCERTGEBOUWORKEST

Voor de eeuwige schoonheid van de muziek

jaarverslag 2014

AMSTERDAM, JUNI 2015

'De klank van een hobo is een innerlijke stem.' Aanvoerder Alexei Ogrintchouk kon dankzij Zwitserse donateurs een nieuw instrument aanschaffen. Over zijn zoektocht vertelt hij op pagina 16-17.

VOORWOORD

'JUIST NU MOET DE OVERHEID NIET TERUGTREDEN'

2014 was het jaar van de wisselingen: onze geliefde dirigent Mariss Jansons moest aankondigen zijn chef-dirigentschap in 2015 te beëindigen. Wij zijn blij dat het orkest een geweldige opvolger mocht vinden in Daniele Gatti. Bij de Stichting Donateurs trad Fons van Westerloo aan als opvolger van voorzitter Alexander van Wassenaer.

'Hier was het.' Een deur zwaait open. Een werkkamer met uitzicht op het Museumplein ontvouwt zich. 'Aan die tafel heeft de zaakgelastigde van onze toekomstige chef-dirigent Daniele Gatti ja gezegd tegen het Koninklijk Concertgebouworkest.' Het is niet zonder trots dat de nieuwe voorzitter van de Stichting Donateurs, Fons van Westerloo, een rondleiding geeft in zijn kantoor, op steenworp afstand van Het Concertgebouw. Boven in zijn kamer kan hij zelfs een glimpje van het Gebouw opvangen.

Succesvol

'We mogen terugkijken op een fantastisch jaar', vertelt hij. 'Muziek liefhebbers hebben opnieuw meer donaties aan het orkest toevertrouwd. Er zijn steeds meer particulieren die een Fonds op Naam instellen. Met al die mensen hadden we recent nog een mooie bijeenkomst, waarin iedereen uitgebreid vertelde over de achtergronden bij het Fonds dat ze hadden opgericht. Dat bracht veel persoonlijke en inspirerende verhalen. Daar zat bijvoorbeeld een jong echtpaar bij, dat door hun ouders enthousiast gemaakt was en nu een royale bijdrage levert om het orkest door te geven aan hun kinderen. Dat is geweldig mooi om te zien.'

Volgende generaties

'Het aandeel van legaten en nalatenschappen is in 2014 opnieuw toegenomen. Dat betekent dat mensen het orkest zo waarderen dat ze naast het bedrag dat zij voor hun kinderen of andere geliefden bestemmen, ook de prachtige klank van het Koninklijk Concertgebouworkest aan volgende generaties willen gunnen. En onze buitenlandse Vrienden doen het zeer goed. In verschillende landen werden succesvolle activiteiten ontplooid die steun opleveren voor het orkest. Zelf mocht ik ervaren met welk enthousiasme de Zwitsers bijzondere activiteiten organiseren rondom het Festival in Luzern.'

Jonge bezoekers

'Ik wil mijn voorganger Alexander van Wassenaer veel dank zeggen voor al zijn werk, dat ik nu mag voortzetten. Dat heeft hij goed gedaan. Ja, ik realiseer mij dat ik in economisch opzicht wellicht niet op het meest gunstige moment in de geschiedenis het voorzitterschap ben begonnen. Maar misschien is de crisis wel goed geweest. Mensen zoeken juist nu het tegenwicht. Het aantal bezoekers van de concerten heeft zich hersteld. Er was dit jaar een zaalbezettingsgraad van gemiddeld 95%. Daar is hard voor gewerkt. Ook om jonger en nieuw publiek te interesseren. Donateurs maakten onder meer de serie Essentials mogelijk', een uur muziek die je gehoord moet hebben op de zaterdagavond. 'Daar komen veel jonge mensen op af.'

Educatie

'De uitdaging blijft het betrekken van heel jonge kinderen. Zij moeten in aanraking kunnen komen met klassieke muziek. Mijn kleindochter was in juni bij een concert van de academisten op Kasteel Amerongen. Daar mocht zij na een prachtig concert zelfs de harp even aanraken. Ze was zo onder de indruk, dat ze meteen op harples wilde. De plaatselijke muziekschool kon haar slechts voor vijf lessen een harp in bruikleen geven. Voor kinderen die geen grootouders hebben om bij te springen, houdt het daar dan op. Daarom gaat educatie bij de Stichting Donateurs een grotere rol spelen. Je ziet ook dat meer mensen een Fonds op Naam instellen om juist dat doel te ondersteunen.'

Belonen

'Wij vervullen daarmee een maatschappelijke functie, een rol die de overheid eerder vervulde. En in plaats van het orkest hiervoor te belonen, treedt de overheid verder terug. Juist nu moet de overheid dat niet doen.'

'Wij prijzen ons gelukkig met de loyale betrokkenheid van de vele orkestliefhebbers en donateurs dit jaar, in binnen- en buitenland. Voor die onmisbare steun wil ik graag iedereen hartelijk danken, mede namens de musici van het Koninklijk Concertgebouworkest.'

Algemeen directeur Jan Raes leidt het AAA-concert van 12 december in, over het thema: tijd.

Het debuut van voormalig slagwerker en orkestlid Gustavo Gimeno op 6 februari voor zijn ex-collega's van het Koninklijk Concertgebouworkest verliep niet bepaald onopgemerkt. 'Een natuurtalent', aldus de NRC van 7 februari. 'Hij beschikt over zelfverzekerde rust en vanzelfsprekend gezag. Het publiek in de zaal en zijn collega's bij het orkest waren euforisch.' Het bleek het begin van een zegetocht langs Europese concertzalen.

INHOUDSOPGAVE

BESTUURSVERSLAG

1. DOELSTELLING, BELEID EN COMMUNICATIE

Fondsenwervingsbeleid 11

Communicatie 12

2. ACTIVITEITEN & BESTEDINGEN

Instrumenten 15

Kinderconcerten en educatie 19

Academie 22

Jongtalentprogramma 26

Bijzondere artistieke projecten 27

RCO Editions 29

Tot in de hemel 30

'OK, maar dan wel topniveau' 32

3. DONATEURS IN NEDERLAND

Gouden Gilde 35

Fonds op Naam 38

Kroongilde 43

De Salon 44

West side story 48

4. DONATEURS IN HET BUITENLAND

Cercle des Amis en France 51

Dutch Masters Foundation 52

Amerikaanse Vrienden 52

Belgische Vriendenvereniging 52

Zwitserse Vriendenkring 54

'Exceptioneel begaafd' 56

5. VERANTWOORDINGSVERKLARING & ORGANISATIE

Interne controle en toezicht 59

Bestuurssamenstelling 60

Relevante nevenfuncties bestuursleden | Staf 61

Instrumentencommissie | Vrijwilligers 63

Communicatie & belanghebbenden | Klachtenprocedure 63

6. MEERJARENBELEID 65

7. FINANCIËEL FUNDAMENT 68

JAARREKENING 2014

1. Balans per 31 december 2014 71

2. Staat van baten en lasten over 2014 72

3. Kasstroomoverzicht 73

4. Algemene toelichting 75

5. Toelichting op de balans per 31 december 2014 79

6. Toelichting op staat van baten en lasten over 2014 83

Overige gegevens 87

bijlage 1 Begroting 2015 90

bijlage 2 Rooster van aftreden bestuursleden 92

Met 2000 luisteraars was de Grote Zaal volledig gevuld voor het lunchconcert op 15 januari met dirigent Herbert Blomstedt.

BESTUURSVERSLAG

1. DOELSTELLING, BELEID EN COMMUNICATIE

‘Graag wil ik het publiek zeer bedanken. Ze zijn een grote steun geweest.’

Chef-dirigent Mariss Jansons

Met een gemiddelde bezettingsgraad van ruim 95% bij onze concerten lieten muzikliefhebbers in 2014 duidelijk weten hoe zij het Koninklijk Concertgebouworkest waarderen. Waar ook ter wereld. Samen met de musici wist onze geliefde maestro Mariss Jansons, die dit jaar helaas moest aankondigen in 2015 te stoppen als chef-dirigent, hen keer op keer te betoveren. In Daniele Gatti heeft het orkest een geweldige opvolger gevonden. Hij begint als chef-dirigent met ingang van seizoen 2016-2017.

De inkomsten uit concerten zijn met deze bezettinggraad nauwelijks meer te verhogen, terwijl de kosten voor organisatie en programmering blijven toenemen, evenals de aankooprijzen van hoogwaardige muziekinstrumenten. Daarnaast is de zeer gewaardeerde structurele steun van de overheid sinds 2012 met een half miljoen euro per jaar gereduceerd.

Het appel dat het orkest doet op de Stichting Donateurs Koninklijk Concertgebouworkest (Stichting Donateurs), die op 11 januari 1963 is opgericht om het orkest financieel te ondersteunen, was daarom in 2014 opnieuw groter dan voorheen. Naar verwachting zal deze trend zich de komende jaren voortzetten.

In de statuten van de Stichting Donateurs staat de doelstelling als volgt beschreven: *‘De stichting stelt zich ten doel steun te verlenen aan de te Amsterdam gevestigde stichting: ‘Stichting Koninklijk Concertgebouworkest’ en/of aan de leden van dit orkest, alles in de ruimste zin des woords.’*

In dit verslag legt het bestuur rekening en verantwoording af over het gevoerde beleid in de periode van 1 januari tot en met 31 december 2014. De stichting heeft zich ook dit jaar vol overtuiging ingezet voor het werven van fondsen om haar doelstellingen te kunnen realiseren.

DE MISSIE VAN DE STICHTING DONATEURS

De Stichting Donateurs Koninklijk Concertgebouworkest biedt noodzakelijke financiële steun aan het Koninklijk Concertgebouworkest en haar individuele musici. Hiermee helpt de Stichting Donateurs het Concertgebouworkest in zijn streven om, als Nederlands ambassadeur voor internationale excellentie wereldwijd, op het allerhoogste niveau uitvoeringen van orkestmuziek te geven op de belangrijkste podia en onder leiding van de beste dirigenten. De Stichting Donateurs realiseert langdurige verbindingen tussen het orkest en zijn internationale publiek, gericht op het vergroten van betrokkenheid en het werven van fondsen voor met name muziekinstrumenten en jong talent. Een persoonlijke benadering van alle relaties staat daarbij voorop.

Nog even inspelen vlak voor de dirigent opkomt: Vincent Peters, Jérôme Fruchart, Benedikt Enzler en Fred Edelen.

De Stichting Donateurs vertaalt deze doelstelling naar vier bestedingsdoelen:

1. Opbouw en beheer instrumentencollectie

Om de unieke klankkleur en het artistieke topniveau van het Koninklijk Concertgebouworkest te behouden, bouwt de Stichting Donateurs gestaag verder aan de collectie hoogwaardige muziekinstrumenten en beheert deze ook.

Voornamelijk als gevolg van pensionering zijn er gemiddeld jaarlijks zo'n vier à vijf vacatures voor musici in het orkest. In de afgelopen vijf jaar kwamen er overigens in totaal bijna 35 nieuwe musici in het orkest. De meestal jonge musici die tot het orkest toetreden, beschikken zelden over een muziekinstrument van de gewenste kwaliteit. Zo'n instrument is tegenwoordig nauwelijks nog betaalbaar voor een jonge musicus. Ook bij diverse musici die reeds langer aan het orkest zijn verbonden, bestaat nog grote behoefte aan verbetering van het instrumentarium. Daarom spant de Stichting Donateurs zich in om de aankoop van topinstrumenten mogelijk te maken.

Inmiddels speelt ruim de helft van alle musici van het Koninklijk Concertgebouworkest op een instrument uit de collectie van de Stichting Donateurs of op een instrument dat door derden in bruikleen is gegeven en door de stichting wordt beheerd.

2. Jongtalentprogramma en educatieve projecten

Jong talent is een bijzonder aandachtspunt van het Koninklijk Concertgebouworkest. Dit betreft voornamelijk de Academie van het Koninklijk Concertgebouworkest en de jaarlijkse familieconcerten van het orkest voor jonge luisteraars en hun (groot)ouders. Aan beide activiteiten heeft de Stichting Donateurs de bijdrage voor dit jaar verhoogd. Dat geldt ook voor de requiemserie en voor Essentials: concerten met werken die je gehoord moet hebben en met een jonge vaak bij het orkest debuterende solist. Zo levert het Koninklijk Concertgebouworkest een maatschappelijke bijdrage aan de educatie van het publiek nu en van de toekomst.

3. Bijzondere artistieke projecten

Het AAA-festival met uitdagende programmering, of cd's door orkestmusici: de Stichting Donateurs ondersteunt bijzondere projecten die zich artistiek onderscheiden en passen bij de internationale status van het orkest. Dat kunnen kleine projecten zijn van een enkele musicus, maar ook bijzondere producties voor het gehele orkest, zoals de concertante opera's.

4. Endowment fund

Om ervoor te zorgen dat het orkest ook bij tegenvallende sponsor- of subsidie-inkomsten op het allerhoogste niveau kan blijven presteren, nu en in de toekomst, is een aantal jaar geleden besloten om bij de Stichting Donateurs een vermogen op te bouwen dat alleen in tijden van hoge nood kan worden besteed.

In 2011 ontving het orkest het bericht dat het met ingang van 2013 structureel minder subsidie van de rijksoverheid kon verwachten. Hoewel het orkest tot op heden nog geen beroep hoefde te doen op dit Endowment fund, onderstreept deze tendens wel de noodzaak om zo'n continuïteitsreserve voor het orkest op te bouwen. De extra uitgaven en bestedingen die de Stichting Donateurs in 2014 deed werden volledig gefinancierd uit de opbrengst van werving.

Een uitgebreid verslag van alle activiteiten en bestedingen in 2014 vindt u in hoofdstuk 2.

FONDSWERVERINGSBELEID

Vele particulieren, ondernemingen en fondsen steunen via de Stichting Donateurs het Koninklijk Concertgebouworkest.

Wervingsstrategie

De medewerkers van de stichting gaan voortdurend met potentiële particuliere schenkers in gesprek over hun drijfveren om te schenken aan het orkest en de specifieke schenkingsvorm die hen aanspreekt. Voor donateurs en het orkest zelf blijven de medewerkers een betrouwbare partner. Goede bereikbaarheid van de stafleden is daarbij vanzelfsprekend.

Steeds meer particuliere schenkers nemen de Stichting Donateurs Koninklijk Concertgebouworkest op in hun testament. De stichting wil deze ontwikkeling ook de komende jaren verder onder de aandacht brengen.

Nog altijd is er veel potentie binnen de groep van reguliere concertbezoekers van het orkest. Ook dit jaar werden voor hen diverse effectieve wervingsbijeenkomsten georganiseerd.

Happy. Een ensemble van het Koninklijk Concertgebouworkest onder leiding van contrabassist Dominic Seldis speelde een bewerking van deze bekende hit van Pharrell Williams tijdens RTL Late Night op 23 september.

Tegelijkertijd groeit de bijdrage van de buitenlandse vriendenverenigingen van het orkest. De keuze voor de landen waarin het orkest actief fondsen werft, sluit aan bij de internationale profilering van het orkest en het aangaan van meer bestendige relaties met enkele vooraanstaande Europese concertzalen. Met concertzalen in Parijs, Brussel, Londen en Frankfurt heeft het orkest nu een ‘in residence’-relatie. Ook bij verschillende Europese festivals, zoals in Luzern, trekt het orkest jaarlijks volle zalen. Naast de reguliere concerten geeft het orkest daar regelmatig kamermuziekoptredens en workshops voor jonge talentvolle musici uit dat land en ontplooit het orkest andere activiteiten op het gebied van educatie en talentontwikkeling. De rol van de buitenlandse vriendenverenigingen als liaison tussen het orkest en jong talent in de betreffende landen, wordt naar verwachting de komende jaren groter.

Met De Salon, de zakelijke kring van donateurs, blijft het orkest zakelijke relaties aan zich binden. De Salonavonden, van hoog artistiek niveau, missen hun uitwerking niet. Ondanks de toegenomen concurrentie in dit werkveld, is er alle reden om deze benadering voort te zetten.

COMMUNICATIE

Transparantie en zorgvuldigheid staan voorop bij de communicatie van de Stichting Donateurs. Niet alleen in de persoonlijke benadering, maar in alle communicatie-uitingen van de stichting. Informatie over bestedingen en activiteiten vormt de spil van de communicatie. Via brieven, nieuwsbrieven en social media legt de stichting regelmatig contact met haar donateurs. Tijdens de Gouden Gilde Soirée werden de nieuwste aanwinsten van de instrumentencollectie gepresenteerd.

De Stichting Donateurs gaf in 2014 verschillende nieuwsbrieven uit voor Gouden Gildeleden en leden en partners van De Salon: Samenspel. Voor de Vereniging van Vrienden van het Koninklijk Concertgebouworkest in België en de Cercle des Amis en France werden diverse nieuwsbrieven gemaakt. Deze steunorganisaties bevinden zich in de opstartfase en krijgen daarom tijdelijk extra ondersteuning vanuit Amsterdam. Daarmee krijgen zij de mogelijkheid om als ‘visitekaartje’ van het Koninklijk Concertgebouworkest nieuwe schenkers aan het orkest te verbinden. Ook verschenen er drie achtergrondartikelen in Preludium, het programmablad voor concertbezoekers.

Diverse schenkers werkten mee aan artikelen waarin zij hun drijfveren om aan het orkest te doneren kenbaar maakten. Natuurlijk biedt de Stichting Donateurs schenkers ook de mogelijkheid anoniem een bijdrage te leveren. In 2014 werden donateurs onder meer vermeld in het Jaarverslag van de Stichting Donateurs. Ook kwam er een brochure Nalaten, werd er een advertentie geplaatst in het blad Voor nu en Later en publiceerde het blad Insteek een interview met manager PR en perscontacten Anne Christin Erbe en directeur van de Stichting Donateurs Wouter Steijn.

Uiteraard maakt ook dit jaarverslag deel uit van de communicatie. Na publicatie verschijnt het op de website van het Koninklijk Concertgebouworkest en wordt het toegezonden aan donateurs, belanghebbenden en op verzoek ook aan andere geïnteresseerden.

In het nieuws

In dit post-Jubileumjaar was het orkest veel in het nieuws. Een documentaire over het Koninklijk Concertgebouworkest was de opening op het International Documentary Film Festival (IDFA). Om de wereld in 50 concerten was daarna nog maanden in de bioscopen te zien. Op tv werd Bloed, zweet en concerten goed bekeken, de reality-serie over het orkest, waarin de verschillende instrumentgroepen werden uitgelicht en een aflevering aan onze chef-dirigent Mariss Jansons gewijd was. En uiteraard was het orkest door de chef-dirigentenwissel veel in het nieuws.

De musici waren een aantal maal in De Wereld Draait Door te zien en te horen, onder meer met violiste Janine Jansen, voor wie Michel van der Aa een vioolconcert schreef dat met het orkest in première werd gebracht op 7 november. Ook was een ensemble uit het orkest met onder meer contrabassist Dominic Seldis te zien bij RTL Late Night.

Plaatsvervangend concertmeester Tjeerd Top speelt met zijn collega's bij DWDD op 11 april delen van de Matthäus Passion.

'Zijn ontspannen, fraai gedekte toon spreekt rechtstreeks tot het hart. Het was magisch hoe hij met een licht vibrato het langzame deel binnensloep. Iedereen kan nu begrijpen waarom de keuze nu op hem gevallen is', aldus de Telegraaf van 19 september over het spel van onze nieuwe solotrompettist Omar Tomasoni in het Concert voor piano, trompet en strijkers van Sjostakovitsj twee dagen ervoor.

2. ACTIVITEITEN EN BESTEDINGEN

INSTRUMENTEN

'Wat Mariss Jansons met het Koninklijk Concertgebouworkest aan warm vibrerende klanken en muzikaal-emotionele dieptewerking realiseerde, voerde tot in het rijk van het magische.'

Kölnische Rundschau, 1 september, over de uitvoering van Tod und Verklärung van Richard Strauss

De klank van het Koninklijk Concertgebouworkest ontstaat niet zomaar. Daar werken de dirigent en de musici van het orkest continu aan: luisteren, spelen, verfijnen. Iedere dag opnieuw. Met de beste instrumenten. Een van de belangrijkste doelstellingen van de Stichting Donateurs is nieuwe instrumenten te verwerven en de collectie te onderhouden. De aanschaf van een instrument is het resultaat van een zorgvuldig en soms langdurig proces. Een nieuw instrument moet niet alleen bijdragen aan de unieke klank van het orkest, maar ook naadloos passen bij de musicus die het bespeelt. Het nieuwe instrument geeft de musicus weer extra mogelijkheden en klankkleuren en samen tillen ze elkaar naar onverwachte hoogten.

Ruim de helft van de musici uit het orkest speelt ondertussen op een instrument van of beheerd door de Stichting Donateurs. In dit post-Jubileumjaar, waarin het orkest minder vaak op tournee was, kwam er meer tijd om op zoek te gaan naar instrumenten. Dat leverde niet altijd direct een nieuw instrument op. Zo zoekt aanvoerder Dominic Seldis naar een nieuwe contrabas, maar heeft hij 'de ware' nog niet gevonden. Andere instrumenten zijn besteld, maar nog niet geleverd. Een nieuwe contrafagot voor Simon Van Holen bijvoorbeeld, wordt pas in 2022 verwacht vanwege de wachttijd bij de bouwer.

De Stichting Donateurs is blij met de nieuwe instrumenten die in 2014 besteld of direct aangeschaft konden worden:

- ♦ **hobo** voor Alexei Ogrintchouk; hij vertelt er op de volgende pagina's over
- ♦ **zeven kerkklokken** voor de slagwerkgroep, gegoten in december
- ♦ **Wagnertuba** voor de hoornsectie
- ♦ **harp** voor Petra van der Heide
- ♦ **drie trombones** voor Bart Claessens, Nico Schippers en Martin Schippers
- ♦ **twee sets buxushouten klarinetten** voor Olivier Patey en Hein Wiedijk
- ♦ **C-trompet** voor Omar Tomasoni
- ♦ **contrafagot** voor Simon Van Holen
- ♦ **set klarinetten** voor Arno Piters
- ♦ **basfluit** voor de fluitgroep
- ♦ **set klarinetten** voor Olivier Patey
- ♦ **twee hoorns** voor Laurens Woudenberg

‘De toekomst van een instrument horen’

De liefde tussen de hoboïst en zijn instrument bekoelt gemiddeld na zo'n vijf jaar, meestal van één kant.

Dankzij Zwitserse donateurs kon de aanvoerder van de hoboïsten Alexei Ogrintchouk een nieuwe hobo aanschaffen. Snel en gemakkelijk ging dat niet. 'Je moet jezelf vertrouwen.'

'Hoofdpijn.' Als Alexei Ogrintchouk het woord uitsprekt verschijnen er genoeg frowns op zijn gezicht om te geloven dat het uitkiezen van een nieuw instrument niet zomaar even gebeurd is. Zijn vrolijke grijsblauwe ogen verraden alvast wel een goede afloop. 'Alles aan de hobo is delicaat', legt hij uit. 'Twee hobo's uit precies hetzelfde stuk eboniethout die op precies dezelfde manier gemaakt zijn, kunnen totaal anders klinken. En dan heb ik het nog niet over het riet.'

Vertrouwen

'Het begint ermee dat je kleine dingetjes hoort aan je instrument. Een moment waarop hij iets minder rond klinkt. Of wat leeg. De klank van een hobo is een innerlijke stem. Daar probeer je zo dicht mogelijk bij te komen. En als dat afwijkt door het instrument, is dat een signaal. Niemand kan je echt vertellen dat je instrument in kwaliteit vermindert. Dat is je eigen inschatting. Jezelf vertrouwen is het belangrijkste. Dat leer je in de loop van de jaren.'

‘Je moet kunnen horen waar de hobo zich naartoe kan ontwikkelen.

Daarom is het zo delicaat’

Zoeken

'Goede hobo's worden in Frankrijk gemaakt, door drie firma's die alle drie topkwaliteit leveren. Het is een kwestie van smaak welke je kiest. Ik voel me het beste bij Marigaux. Maar je probeert altijd zo breed mogelijk te kijken. Mijn hobo moet rijk zijn aan klankkleuren en een goede projectie hebben, want ik moet er grote concertzalen mee vullen. Flexibiliteit is ook belangrijk. Snel kunnen schakelen.'

Verder zoeken

'Ik ben drie keer in Parijs geweest. Daar hadden ze zo'n vijftien hobo's voor me, uit drie modellen. Van het model dat ik al had, waren er iets meer dan van de andere twee. De eerste twee keer probeerde ik instrumenten die prima waren, maar ik had er geen klik mee. En je moet een klik hebben.'

Delicaat

De derde keer was het raak. 'Ik voelde het meteen. Een rijke klank, soepel, gelijkmatig in klankkleuren: dat hij niet op de ene noot extravert is en de andere opeens introvert. Het belangrijkste is: je moet de potentie kunnen voelen, de kwaliteit kunnen horen waar de hobo zich naartoe kan ontwikkelen als hij zich opent. Daarom is het zo delicaat. Dat is dus weer: jezelf vertrouwen. Toen ik student was gingen mijn leraren altijd mee. Nu ga ik met mijn studenten mee.'

Met zijn nieuwe hobo speelde hij in oktober drie maal het Hoboconcert van Richard Strauss onder leiding van Andris Nelsons. 'Ogrintchouk toonde zich een charmant ambassadeur voor het werk, dat net als de glanzende toon van zijn instrument zonder rafels is', aldus de NRC op 9 oktober.

‘De klank van een hobo is een innerlijke stem. Daar probeer je zo dicht mogelijk bij te komen’

De A, afkomstig van de aanvoerder van de hoboïsten, is de toon waarop het hele orkest stemt vlak voor ieder concert.

Zomer

Zijn nieuwe Marigaux blijkt precies dezelfde als zijn oude. 'Alleen het serienummer is anders. Ik was blij dat ik hem voor de zomer gevonden had, zodat ik hem in de zomer, als het orkest vrij is, kon inspelen. In het begin mag je een nieuwe hobo maar tien tot twintig minuten bespelen. Het hout moet wennen. En de bespeler ook.'

Brahms

'Na de zomer kon ik hem meteen laten horen in wat voor hoboïsten een moeilijk stuk is: het Vioolconcert van Brahms. Het was de Europese tournee met Mariss Jansons en Leonidas Kavakos. Daar heb echt ik van genoten. In Zwitserland kreeg ik hem officieel overhandigd van de voorzitter van onze Zwitserse Vrienden. En nu, na een half jaar, heeft hij zich goed geopend. En als hoboïst hoop je altijd dat het verder blijft gaan.'

Stapje voor stapje

'Het is belangrijk om je als musicus te blijven ontwikkelen. Dat is wat ik zo waardeer aan diegene die mij zo inspireert, als mens en als musicus: Maurice Bourgue', zijn leraar waarvan hij op jonge leeftijd al les kreeg in Parijs en waarmee hij nog zeer regelmatig contact heeft. 'Het orkest is nummer één en daarnaast blijf ik soloprojecten doen en lesgeven. In die soloconcerten begin ik steeds meer te dirigeren. Dan soleer ik de eerste helft van het concert en de tweede helft dirigeer ik. Stapje voor stapje.' Zien we hier de volgende orkestmusicus die we straks als dirigent kunnen begroeten?

Honderden kinderen, hun ouders en hun grootouders genoten van de voorstelling Assepoester op 20 oktober.

KINDERCONCERTEN EN EDUCATIE

'Zo kan kinderklassiek ook'

NRC 20 oktober

'Tien, elf, twaalf!' Uit volle borst telden zo'n tweeduizend kinderen van zes tot twaalf jaar en hun (groot)ouders mee tot de klok twaalf uur aangaf. Zij konden op 19 oktober 2014 volop mee huiveren met het spannende verhaal en genieten van de vrolijke muziek bij Assepoester. In juni had het orkest ook al Hans en Grietje uitgevoerd. Prokofjevs muziek miste zijn uitwerking niet, net als de tekeningen uit het prentenboek van Rieks Swarte, die het decor vormden en alle figuren tot leven brachten: van boze stiefzussen tot de knappe prins. Een hobbелende koets, deurtjes die openklapten, er viel van alles te zien. Verteller Robbie Kammeijer van het Jeugdjournaal verhoogde het enthousiasme van de bezoekers en hun (groot)ouders.

Pan Fonds

Maar ook als je niet zo goed kunt zien, kon je de muziek helemaal meeleven. Dat overkwam vier kinderen dankzij het Pan Fonds, een Fonds op Naam, dit jaar speciaal opgericht om kinderen met een beperking toegang te bieden tot klassieke muziek. De vier kinderen konden vooraf even met contrabassist Thomas Braendstrup praten. Ze mochten met hun handen ontdekken hoe groot de contrabas is en wat voor vorm die heeft. 'Wow,' zei een meisje toen ze de lage toon hoorde. Ze konden zelfs de trilling voelen, toen Thomas Braendstrup met zijn strijkstok over de snaren streek. Voor een aantal was het de eerste kennismaking met een concert van het Concertgebouworkest. 'Ik kom bij jullie werken', zei een meisje nog voor het concert. 'Je dwaalt helemaal weg in de muziek', vertelde een jongen na afloop.

Aanstekelijk

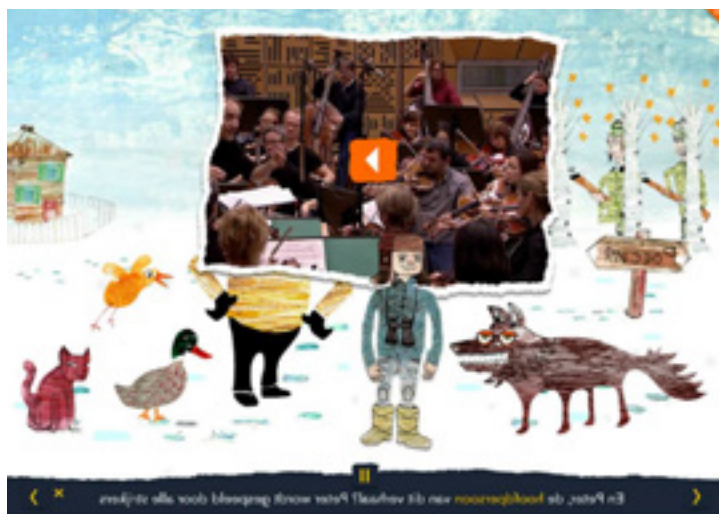
Ook voor dirigent Antony Hermus was het de eerste keer dat hij voor het orkest stond. Dat had een aanstekelijk karakter. Moeiteloos betrok hij het jonge publiek bij het verhaal en de muziek.

Nieuwe educatieve app: Peter en de Wolf

20 Hij is er voor groep 3 en 4 en voor thuis: de app van het sprookje Peter en de Wolf met de muziek van Prokofjev. Met beelden van het kinderconcert dat het orkest in 2012 uitvoerde, onder leiding van dirigent Otto Tausk, met verteller Tom Jansen. En met alle dieren natuurlijk. Voor scholen is de app gratis.

Het is de eerste in een reeks van educatieve apps voor kinderen van zes tot twaalf jaar. De app is mogelijk gemaakt door donateurs en de opbrengst van het Sterrenjubileumconcert op 10 april 2013. In de klas kunnen kinderen er drie tot vier weken mee aan de slag. Er zijn lesbrieven en inleidingen zodat de kinderen goed voorbereid zijn op wat er gaat komen.

De app is mogelijk gemaakt door de Stichting Donateurs en de Fiep Westendorp Foundation die een bijdrage ter beschikking stelde voor de animaties.

‘Zo wil ik ook spelen’

Het bezoek van het Koninklijk Concertgebouworkest aan Zuid-Afrika in Jubileumjaar 2013 kreeg dit jaar een vervolg. In mei kwamen drie cadetten van het KwaZulu-Natal Philharmonisch Orkest naar Amsterdam.

Ze kregen les van de musici uit het orkest, bezochten natuurlijk concerten en repetities, en gaven zelf een concert in het Bethaniënklooster aan het eind van hun bezoek. Hun bezoek werd mede mogelijk gemaakt door het De Witt Wijnen Fonds.

Verbetering

21 ‘Deze hele week was het genieten,’ vertelt violiste Stella Benbooï die samen met altvioliste Tshegofatso Mokobe en percussionist Thando Nkangana het avontuur aanging. ‘Vooral van de lessen die ik kreeg van Marijn Mijnders en Henk Rubingh van het orkest. Marijn bijvoorbeeld, speelt zo zuiver! Daar ben ik meteen aan gaan werken. Ze leerde me ook om niet in paniek te raken als iets niet meteen lukt. Gewoon blijven oefenen, doorgaan. En tijdens dit concert voelde ik de verbetering al. Het ging allemaal veel lichter, natuurlijker ook. Ik zou heel graag willen dat Marijn naar Zuid-Afrika kwam. Ze is zo lief, net als de andere musici. Ik ben ook in andere Europese landen geweest, maar de mensen hier zijn veel aardiger.’

Openheid

Tshegofatso Mokobe knikt meteen. Alles had indruk gemaakt: de klank in Het Concertgebouw, het orkest, de mensen bij wie ze logeerde en: ‘Martina Forni en Yoko Kanamaru, van wie ik les had. Martina leerde me hoe ik muziek kan maken met mijn hele lijf. Als het voor mij spannend wordt, trek ik mijn schouders op. Martina gaf me oefeningen. Die blijf ik zeker doen als ik weer terug ben. En heb ik geleerd van de openheid en vriendelijkheid van de musici. Die zie terug je in hun spel. Zo wil ik ook spelen.’

ACADEMIE

Opnieuw konden academisten toetreden tot het orkest, dit maal twee cellistes: de Franse Honorine Schaeffer die in 2012-2013 academiste was en Nederlandse Maartje-Maria den Herder van het jaar 2004-2005. Honorine Schaeffer was tijdens haar Academiejaar al opgevallen: zij mocht zelfs mee op tournee naar Noord- en Zuid-Amerika. Haar allereerste auditie bij het orkest in januari was meteen succesvol. In totaal zijn nu zes musici in het orkest afkomstig van de Academie.

Ook de lichting 2013-2014 bleek een goede. Alle academisten kregen op 20 juni het felbegeerde certificaat, dat hun voorrang biedt bij het proefspelen voor een plek in het Koninklijk Concertgebouworkest. Niamh McKenna had toen net de auditie voor solofluitist bij het Turku Philharmonic Orchestra in Finland gewonnen. De andere musici werden regelmatig teruggevraagd als remplaçant bij het Koninklijk Concertgebouworkest. Zij waren mee op de Europese tournee naar onder meer Edinburgh, Keulen en Luzern en ook daarna kon een oplettende kijker nog frequent een voormalig academist tussen de orkestmusici spotten. Anne Weber doorloopt inmiddels de academie van de Bayerische Rundfunk, het andere orkest van chef-dirigent Mariss Jansons.

Beurs

Aan twee van hen is nu een beurs toegekend van het Bernard Haitink Fonds. Violiste Saskia Otto en altvioliste Anna Magdalena den Herder krijgen, samen met fluitiste Kathrin Lösch uit het jaar 2012-2013, extra mogelijkheden zich verder te ontwikkelen, met bijvoorbeeld lessen van musici uit het orkest of masterclasses.

Royaal

De Academie ontving dit jaar een royale donatie van een groot muziekliefhebber die daarmee een droom realiseerde. Ook werden 'stoelen' (één studieplek voor één academist) in de Academie mogelijk gemaakt door de Zwitserse Vriendenvereniging, De Salon, De Concertvrienden en het Irwan Rachman Fonds.

links Alle academisten ontvingen in juni hun certificaat: Servaas Jessen ('12-'13), Nuala McKenna, Anna Magdalena den Herder, Anne Weber, Saskia Otto, Niamh McKenna en Cristian Palau Tena. rechts Academisten in actie op het Festival jong talent op Schiermonnikoog in maart.

Laure le Dantec en Marco Behtash repeteren vlak voor de jaarwisseling voor een concert in de Kleine Zaal in 2015.

Samenspelen

Ondertussen begonnen vijf ambitieuze talenten in september aan een jaar van orkestervaring, kamermuziekconcerten en diverse trainingen. Celliste Laure le Dantec, contrabassist Marco Behtash, violist Michael Schmid, altvioliste Alice Weber en slagwerker Marc Aixà Siurana konden het meteen goed vinden, zo vertelde Alice Weber, die haar zus Anne Solveig opvolgde op de Academie. 'We konden meteen goed samenspelen tijdens de eerste paar dagen dat we samen waren. Dat scheelt enorm.'

Kamermuziek

Gezamenlijk betoverden zij de luisteraars in de ambiance van Kasteel Amerongen op 20 september en diverse projecten zouden nog volgen, waaronder de IJ-Salon in het Muziekgebouw aan 't IJ en Bijlmer Klassiek in het Bijlmerparktheater. En dat is alleen nog maar de eerste helft van het Academiejaar.

Compositie

Zo'n tien tot twaalf weken spelen zij met het orkest mee, onder leiding van grote dirigenten. Daarnaast volgen ze auditietraining, mentale training en Alexandertechniek. En volgend seizoen krijgen de academisten ook educatietraining en improvisatie. 'Om ze voorbereid te laten zijn op een toekomst die hoe dan ook meer educatievaardigheden van ze gaat vragen', vertelt Michael Klier die in augustus begon bij het orkest als coördinator Educatie en Talentontwikkeling. 'En we gaan een componist vragen een werk te schrijven, speciaal voor de nieuwe academisten. Deze Academie is een topacademie. Bij die ambitie past zo'n uniek werk.'

De allereerste repetitie met het orkest, onder leiding van chef-dirigent Mariss Jansons.

Samen met paukenist Marinus Komst (rechts), na het winnen van de auditie voor de Academie.

De eerste Mahler-ervaring

Bijna was Marc Aixa Siurana aangenomen als slagwerker bij het Koninklijk Concertgebouworkest.

25

Toen dat net niet gebeurde, besloot hij de Academie te volgen.

'Om toch zo dicht mogelijk bij het orkest te zijn.'

Het is doodstil in de Koorzaal van Het Concertgebouw. Vier pauken staan opgesteld, een jury van orkestmusici observeert. Een Spaanse jongeman tikt zijn stemvork tegen de rand van een van de pauken, stemt, pakt de juiste set stokken, kijkt rustig in zijn muziek en begint een voor een aan Beethoven, Wagner, Tsjajkovski en andere grote componisten. De auditietraining van de Academie is zo realistisch mogelijk.

Positief

Marc Aixa Siurana heeft ervaring, maar hij is blij met iedere training. 'Ik ben tevreden, voor zover je dat als musicus kunt zijn natuurlijk', vertelt hij na afloop in de artiestenfoyer. 'Ik haalde bijna mijn hoogste niveau. En de feedback is positief: er zijn dingen die beter kunnen, maar daar kan ik iets mee.'

Belangrijk

'Dat is wat ik vooral fijn vind aan het orkest: de mensen. Zeker de slagwerkers, zij zijn eigenlijk gewoon collega's voor mij, ook al ben ik academist. En ze laten me goede dingen doen. De mooiste herinnering heb ik aan Mahler 6 met de toekomstige chef-dirigent Daniele Gatti. Het was mijn eerste Mahler. Ik kreeg echt een belangrijke rol: een triangel die met de violen op gaat en

tegen het ritme van de klarinet in speelt. Je moet precies op tijd zijn. Toen dat moment voorbij was, staken mijn collega's hun duim op. "Bravo!"

Luisteren

'Het is heerlijk om met al die goede musici te spelen: Jörgen (van Rijen, aanvoerder trombonisten), Alexei (Ogrintchouk, aanvoerder van de hoboïsten), noem maar op. 'De musici uit het orkest luisteren zo goed naar elkaar. Er was een violist die zei dat hij meer naar de contrabassen wilde luisteren. Die zitten heel ver van elkaar! In de Grote Zaal moet je goed timen. Dat geldt voor slagwerkers zeker. Je moet op tijd inzetten.'

Hoger niveau

Je leert van iedereen, ook van andere musici. Van Bart (Claessens, aanvoerder trombonisten) leerde ik hoe je je goed kunt voorbereiden op een concert of auditie. Ook van grote dirigenten leer je zo veel.' Met chef-dirigent Mariss Jansons, en met Daniele Gatti en Andris Nelsons heeft Marc Aixa Siurana ondertussen al gespeeld. 'Zij weten hoe ze alle negatieve dingen uit een orkest moeten weghalen' – hij veegt met zijn armen naar achteren – 'om dan het orkest naar een hoger niveau te tillen. Die ervaringen maken de Academie meer dan de moeite waard.'

JONGTALENTPROGRAMMA

In aanvulling op de school- en familieconcerten en de Academie onderneemt de Stichting Donateurs meer activiteiten voor de ontwikkeling van jong talent.

Het Willem Mengelberg Fonds en het Bernard Haitink Fonds reiken jaarlijks stimuleringsfondsen en prijzen uit aan jong talent. Drie voormalige academisten kregen de stimuleringsbeurs van het Bernard Haitink Fonds, zoals hierboven vermeld.

Vier jonge musici volgden een masterclass dankzij het Willem Mengelberg Fonds. Hoe zij dat ervaren hebben, schreven zij in een verslag. Een paar impressies:

'Zo leerde ik allemaal kleine dingetjes verbeteren – op het eerste gezicht niet de moeite, maar met als resultaat dat alles uiteindelijk veel safer wordt en stralender klinkt. [...]. Ook de muzikale ideeën van Gary Hoffman zijn erg inspirerend. Vooral bij Beethoven heeft hij een geweldige interpretatie. Door bepaalde beelden te geven, raakt hij precies het juiste karakter van het stuk. Verder heb ik de Eerste suite voor cello solo van Benjamin Britten uitgevoerd. Aan het eind kreeg ik een prijs: Prix Académie Maurice Ravel. Die houdt in dat ik in het voorjaar terug mag komen om een aantal concerten te geven. Ik zie er al naar uit. Hartelijk dank voor jullie bijdrage!'

Celliste Lidy Blijdorp (foto onder) over haar masterclass aan de Académie Maurice Ravel

'De dagen waren vol gepland van 's ochtends vroeg tot 's avonds laat, maar niemand heeft dat als een last ervaren, gewoon omdat de sfeer écht uitzonderlijk goed was. De muzikale en regierepetities stonden in het teken van het slotconcert in de grote zaal in het theater van Lüneburg. De overige coaching en de masterclasses waren meer gericht op de algemene ontwikkeling. Het concert op 23 september was één groot feest. Voor mij was dit mijn debuut op een écht operapodium met alles erop en eraan. Er stond veel spanning en druk op voor mezelf. Het mooiste moment was toen ik na mijn eerste aria terugkwam backstage en al mijn collega's (inmiddels vrienden) me feliciteerden. De rest van de avond kon ik genieten van alle duetten en ensembles die ik nog moest spelen.'

Zangeres Esmee Schoones over haar masterclass bij de InCanto International Academy in Lüneburg

'Zo'n enorme Falstaff zie je eens in je leven', aldus Trouw van 10 juni over de uitvoering van de opera van Giuseppe Verdi door het Koninklijk Concertgebouworkest onder leiding van dirigent Daniele Gatti, samen met De Nederlandse Opera.

'Ik genoot enorm van deze prachtige setting en dit programma! Het was ook heel fijn samen te werken met Liviu Prunaru en het prachtige Koninklijk Concertgebouworkest!' Dat schreef concertmeester Vesko Eschkenazy (links omarmd met zijn collega) na afloop van het Kennismakingsconcert van 27 juni op onze Facebookpagina. Zelden zijn de twee concertmeesters samen te zien. Tijdens dit concert speelden ze de Vier jaargetijden van Vivaldi en Piazzolla. Joelend applaus was het gevolg.

BIJZONDERE ARTISTIEKE PROJECTEN

Via nieuwe cd's of bijzondere concerten dragen donateurs bij aan de ontwikkeling van de musici uit het orkest.

Twee opvallende cd's zagen dit jaar het levenslicht:

Brass Too

Dankzij het Els Mosler Fonds lieten de koperblazers van zich horen met een nieuwe cd: Brass Too. De woordspeling verwijst niet alleen naar het feit dat dit hun tweede cd is, maar ook naar werken van Sjostakovitsj en Piazzolla die oorspronkelijk niet voor koper waren geschreven, maar wel heel prettig klinken als onze koperblazers ze uitvoeren. En Hindemith, ook al niet bekend als componist voor koper, blijkt ook geschikt om te laten uitvoeren door deze instrumenten. Met nieuw werk van Glanert laten de koperblazers horen dat ze ongebaande paden zochten, en vonden. De cd is onder meer te verkrijgen via de website van het Koninklijk Concertgebouworkest.

Vliegend

'Stoer, ruig en enerverend, direct zonder esthetische opsmuk [...]. Het orkest is in topvorm.' Zo luidde een recensie door de NRC van de cd die dit jaar verscheen van het concert in 2013 van Der vliegende Holländer met dirigent Andris Nelsons. De cd werd mogelijk gemaakt door onze Amerikaanse Vrienden en is nog steeds te verkrijgen via de website.

Janine Jansen repeteert het Violconcert dat Michel van der Aa speciaal voor haar schreef en dat ze samen met het Koninklijk Concertgebouworkest op 6 november voor het eerst uitvoerde.

Beestachtig. Dat was het thema van de IJ-Salon op 17 mei. Het Carnaval der dieren werd samen met toneelgroep 't Barre Land een bijzonder voorstelling.

AAA-concerten

Actueel, Avontuurlijk en Aangrijpend. Dat waren de concerten zeker. Privacy was een groot thema op 13 maart, met een nieuwe compositie van de Vlaming Kris Defoort: Human Voices Only. In een tijd van beeldschermen en digitale communicatie wil hij de menselijke stem verklanken. Sterpianist Lang Lang, die juist veelvuldig gebruikt maakt van social media, kwam langs om het Pianoconcert van Ravel te spelen. In de pauze van het concert konden verbaasde bezoekers op een scherm informatie van zichzelf zien die zij mogelijk niet openbaar hadden willen laten zijn. Ze bleken de gegevens zelf op internet te hebben gezet.

Ook het vioolconcert dat Michel van der Aa speciaal voor Janine Jansen schreef in opdracht van het orkest, was een belevenis. Op 6 november was de allereerste uitvoering.

De AAA-concerten werden mede mogelijk gemaakt door Stichting Ammodo, die tot doel heeft kunst en wetenschap te bevorderen.

A
M
M
O
D
O

IJ-Salon

Bijzonder zijn de concerten van de IJ-Salon, waarin soloaltviolist Michael Gieler andere kunst disciplines uitdaagt tot een verrassende samenwerking. Altijd dragen musici uit het Koninklijk Concertgebouworkest of van de Academie er aan bij. Dit jaar leverde dat nieuw werk op. Bijzonder was de samenwerking met theatergroep 't Barre Land, waarin het beroemde Carnaval der Dieren van Camille Saint-Saëns samen met een nieuwe compositie van Reza Namavar werd uitgevoerd. Op 2 december werd met veel succes en pers aandacht de absurdistische kameropera Kastje...muur... van Bart de Vrees uitgevoerd, een persiflage op de bureaucratie.

RCO EDITIONS

Beethoven met Ivàn Fischer, de Matthäus Passion en Brahms met Herbert Blomstedt: RCO Editions pakte uit dit jaar. Zes edities zagen het levenslicht. Mooie opnamen wisselden scherpe analyses af en wie de bladmuziek mee laat lopen tijdens het concert, ziet hoe ver de musici boven de noten uitstijgen. Muziek liefhebbers wisten RCO Editions dan ook goed te vinden en te waarderen dit jaar.

Essentials

Korte concerten op de zaterdagavond met een essentieel klassiek werk dat je gehoord moet hebben. Dat is Essentials, een nieuwe reeks concerten vanaf najaar 2014 gericht op nieuw en jong publiek. Essentials beginnen later dan reguliere concerten. Ook deze nieuwste programmatische innovatie wordt mogelijk gemaakt door steun van donateurs.

Op weg naar weer een spannende samenwerking met artist in residence Leonidas Kavakos, 2 september in Graz.

Tot in de hemel

Een gelukkig huwelijk. Zo omschrijven velen de relatie tussen chef-dirigent Mariss Jansons en het Koninklijk Concertgebouworkest. 'De laatste jaren is de band met de musici alleen nog maar sterker geworden.'

Musici roemen hem onder meer omdat hij een excellente orkesttrainer is, maar de maestro zelf is bescheiden over zijn bijdrage aan de ontwikkeling van het orkest. 'De klank van het orkest is altijd al prachtig geweest: transparant en licht. Daarom is het niveau handhaven al vooruitgang', vertelt hij op een vrijdagmiddag in zijn dirigentenkamer in het souterrain van Het Concertgebouw.

Omhoog

Maar een paar tellen later, als het over het orkest zelf gaat, wijst een elegante dirigentenhand in opwaartse richting. 'De musici reageren meteen en passen [hun spel] sneller aan bijvoorbeeld. Nee, ik had geen plan toen ik begon. Als dirigent moet je goed kijken: wat heeft het orkest nodig? De musici zijn veeleisend en samen moeten we hard werken. Vergeet niet dat het orkest aanzienlijk veranderd is: vijftig nieuwe musici in zes jaar. Dat is bijna de helft van het

orkest.' Maar hij is niet bezorgd dat deze verandering de klank van het orkest aangetast heeft. 'De nieuwe musici zijn zeer begaafde, getalenteerde mensen, jong en al ervaren. Zij passen zich geleidelijk aan, zij horen de traditie en stellen bij. En de oudere musici leren de jongere.' 'Ja, het harde werken wordt beloond door het publiek', lacht hij zacht. 'Zij zijn een grote steun geweest.'

'Het is het verschil tussen een heel goed concert en de hemel'

Hemel

De maestro kiest zijn woorden altijd zorgvuldig, maar spreekt merkbaar sneller als het over zijn muzikale benadering gaat. 'Als je de noten speelt en technisch is alles perfect, dan heb je een heel goed concert', legt hij uit. 'Maar je moet

'Iedere musicus bewaar ik diep in mijn hart'

daarbovenuit stijgen, naar een niveau waar je de techniek vergeet. Ik moet achter de noten komen, begrijpen wat de componist wil zeggen en dat aan het orkest vertellen. De musici moeten dat voelen en het dan spelen. Ik moet daarvoor mijn fantasie gebruiken, in de kosmische staat komen. Nu, om daar te geraken is erg moeilijk. We streven er continu naar. En als we het echt bereiken, voelt het publiek meteen de energie. Het is het verschil tussen een heel goed concert en de hemel.'

Zinderend

Erg moeilijk is het niet om te begrijpen waarom Mariss Jansons door de jaren heen zo immens populair geworden is, zowel bij het publiek als bij de pers. 'Ik weet nog dat hij kwam', herinnert een recente bezoeker zich. 'Het zinderde.'

Hecht

De zindering die het publiek voelt, heeft veel te maken met de hechte band die de maestro wist op te bouwen met zijn musici. 'Respectvol, vriendschappelijk, hartelijk', zijn de eerste

woorden die bij hem boven komen. 'We begrijpen elkaar echt. O, ik ga ze zeker missen. Iedere musicus bewaar ik diep in mijn hart. Het is zelfs liefde, maar liefde kan in de loop van de tijd verminderen en onze band is alleen maar sterker geworden de laatste jaren. En ik ben ook veranderd. Ik observeer en probeer het beter te doen. En als je open bent, krijg je openheid terug van de musici. Dat heeft ons hechter gemaakt. En je krijgt bevestiging: we zijn echt op de goede weg.'

Prijs

'Weet je, ik wil iets zeggen over die Gramophone Prijs.' Het Britse muziekblad Gramophone riep het Koninklijk Concertgebouworkest in 2008 uit tot beste orkest ter wereld, slechts vier jaar nadat Mariss Jansons was aangetreden als chef-dirigent. 'Natuurlijk is er niet zoiets als "de beste", zoals bij 100 meter hardlopen bijvoorbeeld. Maar het is een zekere bevestiging dat we het juiste pad bewandeld hebben.'

Een zekere bevestiging. Het is het maximum aan complimenten dat de maestro zichzelf toestaat.

‘OK, maar dan wel topniveau’

Op de vorige pagina's gaf de maestro zijn oprechte mening over 'zijn' musici.

Hoe kijken de musici terug op de elf jaar met 'hun' maestro?

‘Ik zie hem nog zitten, op die stoel in de dirigentenkamer. Wij waren daar in de pauze met zijn veertigen binnen komen zetten om hem te vragen chef-dirigent te worden. Hij ging zitten, keek rond en zei: “OK, maar ik kom niet om een paar keer per jaar gezellig concertjes te geven. Dan gaan we wel voor topniveau.” Hij beheerst zijn instrument, het orkest, als geen ander. Hij weet hoe hij het hele orkest goed moet laten klinken en hoe hij iedereen zo ver moet krijgen om hetzelfde te doen. Ik ken geen betere repetitor. Op de eerste repetitie spelen we het stuk door, dan luistert hij en weet hij meteen wat hij wil. Op de tweede repetitie staat het stuk dan al. Ik ken geen andere dirigent die zo effectief is. En veeleisend. En op het concert voegt hij energie en muzikaliteit toe. Ik heb nog nooit een minder concert met hem meegemaakt. Ook als we een werk voor de tweede keer uitvoerden: iedere versie was altijd doordacht.’

Jörgen van Rijen, *aanvoerder trombonisten*

32

Tjeerd Top, *plaatsvervangend concertmeester*

‘Mariss heeft mij bij iedere repetitie en concert kunnen inspireren. Inspiratie, zo liet hij me vlak na zijn (en mijn!) aanstelling weten, absorbeer je niet, maar geef je door aan je omgeving: “You must be inspired to inspire the group, and you have to inspire the group!” Voor mij, enigszins bedeesd tijdens mijn eerste jaar op de tweede stoel, voelde dit aan als een uitdaging, wat me uiteindelijk enorm stimuleerde mijn eigen muzikale intuïtie op zijn aangeven te volgen. Dit is één van de grote kwaliteiten van Mariss: hij probeert het beste uit de individuele orkestmusici te halen om tot een échte samenwerking te komen. Voor mij is deze kwaliteit de sleutel geweest tot een muzikale en ook een persoonlijke ontwikkeling!’

‘Alles wat Mariss Jansons doet is in dienst van de muziek. Hij stelt de noten, de componist, op nummer 1. Dan komt zijn interpretatie. Hij heeft de helderste opvattingen over de muziek die we uitvoeren. Tijdens repetities is hij perfect voorbereid. Op het hoogste niveau. Hij weet veel. En de manier waarop hij communiceert: ook met grapjes, anekdotes en verhalen. Dan ontstaat er iets. Hij is een tweede *creator*. Hij is zo menselijk, heeft respect voor iedereen. Een echte teamplayer. Mijn absolute hoogtepunt was Mahler 2 in Het Concertgebouw op 3 december 2009. Een van mijn mooiste ervaringen met het orkest. Een intens concert. Het podium was elektrisch en vol opwinding, zo fijn om te spelen. Ik stapte van het podium en kon alleen maar ‘Wow’ zeggen. Ik heb veel van hem geleerd.’

Alexei Ogrintchouk, *aanvoerder hoboïsten*

‘Toen Mariss Jansons benoemd werd als chef dirigent, was ik voorzitter van de vereniging Het Concertgebouworchest en spreekbuis voor orkest- en stafleden naar directie en ook naar de chef dirigent. Bij wijze van nadere kennismaking hadden we een lunch tijdens een van de tournees. We hebben intensief gesproken over allerlei aspecten van het orkest en het viel me op dat hij van letterlijk alles het naadje van de kous wilde weten. Als je op zijn vraag: ‘zijn er nog meer zaken?’ antwoordde: ‘oh, een paar kleine ondergeschikte dingen’, kwam je er niet mee weg, want ook die kleinste details wilde hij leren kennen. Jörgen van Rijen vertelde me dat hij relaties bij Ajax had en dat het mogelijk was hem uit te nodigen om vanuit een skybox een wedstrijd te volgen.

Toen ik dat aan Mariss voorstelde begon hij te stralen, het leek hem echt fantastisch.

Aanvankelijk dacht ik nog aan een wedstrijd tussen Ajax en Bayern München, maar gezien zijn onvoorwaardelijke loyaliteit aan zowel zijn orkest in Amsterdam als in München zou dit een onverdraaglijk innerlijk conflict bij hem veroorzaken. Het is er uiteindelijk nooit van gekomen, onder meer door zijn drukke agenda. Jammer, ik had het graag gedaan als dank voor de fantastische tijd die ik met hem heb meegemaakt.’

Jan Kouwenhoven, *hoboïst*

33

Sylvia Huang, *eerste violiste*

‘Het voorrecht om onder leiding van Mariss Jansons te spelen, was niet alleen een enorme eer voor mij, maar ook een geweldige en verrijkende ervaring. Als ik hem in een paar woorden zou moeten omschrijven, zou dat passie, toewijding en inspiratie zijn. Hij was niet alleen in staat het beste uit het orkest te halen, maar hij was ook een grote bron van inspiratie, door zijn kennis en oprechte betrokkenheid. Ik heb zo veel geleerd tijdens repetities, en concerten met hem waren altijd echt magische ervaringen. Hoe raar het ook mag klinken, ze hebben me altijd naar een andere dimensie gebracht. Deze magische momenten zijn onmogelijk uit te leggen, maar ik kan oprecht zeggen dat er altijd iets speciaals en zeer intens gebeurde als hij er was, wat het publiek zeker ook gevoeld moet hebben. Ik voel me ongelooflijk gelukkig dat ik dit seizoen tot het orkest mocht toetreden, en zo de gelegenheid had met zo'n Artiest te werken. Heel veel dank, Maestro Jansons!’

De hand van de Maestro.

3. DONATEURS IN NEDERLAND

In het jaar waarin wisselingen de boventoon voerden, bleven donateurs het Koninklijk Concertgebouworkest onverminderd trouw. Er viel dan ook veel te genieten: prachtige concerten in binnen- en buitenland, repetities en bijzondere optredens, die allemaal voor hen toegankelijk waren. Omgekeerd maakten donateurs zelf ook bijzondere optredens mogelijk en in een enkel geval organiseerden donateurs zelfs een concert. Donateurs waren zeer actief dit jaar en maakten hun naam als echte muziekliefhebbers meer dan waar. Dankzij hen kunnen de musici uit het orkest op de mooiste instrumenten spelen, krijgt jong talent op de Academie van het orkest een kans en kunnen kinderen voor de eerste keer in hun leven geraakt worden door de prachtige klank van een orkest op topniveau.

Dit jaar mochten wij opnieuw meer donateurs verwelkomen: als Gouden Gildelid, als oprichter van een Fonds op Naam, of als donateur bij een van onze buitenlandse Vriendenverenigingen. Ook bij De Salon, de zakelijke kring van het orkest, zagen we nieuwe gezichten.

GOUDEN GILDE

Luisteren, ontdekken, geraakt worden, applaudiseren. Zo begint het voor veel muziekliefhebbers. En dan blijkt dat er meer mogelijk is: meereizen met het orkest naar buitenlandse concerten, repetities bezoeken, bijzondere optredens meemaken en musici en andere muziekliefhebbers ontmoeten in de pauze of na afloop van concerten. Gouden Gildeleden hebben een druk leven.

Gouden Gilde Soirée

Velen van hen konden hun hart ophalen op 1 juni: de Gouden Gilde Soirée, waar musici van het orkest hun in wisselende samenstellingen trakteerden op bijzondere kamermuziek in de Kleine Zaal van Het Concertgebouw.

Mirelys Morgan Verdecia, academiste Nuala McKenna en Miriam Pastor Burgos maakten indruk met een Triosonate van Bach op de Gouden Gilde Soirée van 1 juni.

Bruckner on tour: met onze chef-dirigent Mariss Jansons langs Europese steden in het voorjaar. Hier zijn we in het Barbican Centre in Londen, 5 april.

Mee op tournee

Veel donateurs maakten gebruik van de mogelijkheid mee te reizen met het orkest. De tournee met chef-dirigent Mariss Jansons aan het einde van de zomer waarbij onder meer Edinburgh en Luzern werden aangedaan, was zeer populair. Ook de tour naar Londen, eerder in het jaar en ook met onze chef-dirigent, deed veel donateurs de koffers pakken.

Onder hen de Gouden Gildeleden Carola en Evert Jan Sibinga Mulder. 'We genieten van een orkest van wereldfaam, dat meer dan de moeite waard is om in stand te houden.' Hij houdt van Bach en Mozart, zij iets minder van Bach maar meer van Mozart. Toch genoten ze twee jaar geleden samen van de Matthäus Passion. Die maakte zo veel indruk, dat ze dit jaar weer geweest zijn. En het B1-abonnement levert ze de grote symfonieën op. 'Aanvankelijk hadden we plaatsen in de zaal, maar nu zitten we op Podium Zuid, waardoor we zicht hebben op de mimiek van de dirigent. Horen en zien dus', vertelt Evert Jan. 'Wat dat betreft zullen we chef-dirigent Mariss Jansons missen.'

Vervolgens besloten ze in april mee te gaan op tournee naar Londen. Carola: 'Je reist met de musici en de staf mee. Je leert ze dus ook kennen. Wat voor mensen het zijn, hoe een programma achter de coulissen tot stand komt, welke details het orkest een uur van tevoren nog repeteert en hoe dat 's avonds tijdens het concert dan klinkt. In drie dagen twee concerten en een leuke stad, een goede combi.'

Mee op tournee naar Edinburgh

'Zo'n prachtig orkest is niet vanzelfsprekend'

'Om in een volle zaal naar dit orkest te kunnen luisteren, is altijd een feest.' Barbara en Dick van Lith doen dat al zo'n dertig jaar. Ondertussen zijn ze al jaren donateur.

'We waren al een tijdje Vriend en toen hoorden we op een gunstig moment over de mogelijkheid donateur te worden. Door het orkest te steunen kunnen we er extra van genieten.'

Overmeesteren

'En het orkest verrast ons nog steeds. Op een concert speelden ze na de pauze de Alpensinfonie van Richard Strauss, een stuk dat ons eigenlijk niet interesseerde. Maar we besloten te blijven. Ik was ademloos, zat op de punt van mijn stoel. Het is moeilijk te zeggen wat dat nu precies was: de klank, de verbeelding van de natuur, het fijne koper. Opeens staat je hart ervoor open. Na afloop was men het erover eens: het was een geweldige uitvoering. Een stuk waar je niet toegankelijk voor was, kan je dus toch overmeesteren.'

Hand

'Afgelopen augustus waren we voor het eerst mee met het orkest, naar Edinburgh. Eerlijk gezegd hadden we hoge verwachtingen. En die werden meer dan waargemaakt. We reisden mee in het vliegtuig en dan kun je de musici spreken los van het vluchtige leven. Ook hebben we een keer met hen gedineerd. Dan hoor je hoe zij de concerten ervaren hebben. Zij waarderen het oprecht dat je het orkest steunt. En chef-dirigent Mariss Jansons kwam ons voor de repetitie persoonlijk een hand geven. Hij praatte met ons alsof hij ons al jaren kende. Hij zag er heel goed uit, hij straalde gewoon. Wij voelden ons deel van een grote familie. Ook omdat er andere muziekliefhebbers meereisden. Je bent op een intense manier samen met mensen die ook enthousiast zijn over het orkest.'

Achter de coulissen

'Ook violist Leonidas Kavakos was mee. Hij speelde Lichtes Spiel van Wolfgang Rihm, een modern stuk, niet meteen toegankelijk. Het was de eerste uitvoering. We konden de

'Wij voelden ons deel van een grote familie'

repetities volgen. Tijdens de repetitie kwam er van achteruit de zaal ook commentaar. Dan zie je dat ze het met zijn allen doen. Die avond werden we zeer door het stuk geraakt. Dat zijn mooie momenten.'

Schotten

De laatste avond zaten we naast een groep Schotten. Die waren laaiend enthousiast. Doordat we zo betrokken waren geweest, maakte dat ons extra trots. En het spel, de muziek, het was een geweldige ervaring.'

Kleinkinderen

'We realiseren ons dat zo'n prachtig orkest niet vanzelfsprekend is. Als je dan iets kunt bijdragen, is dat op zich al een positieve ervaring. En we krijgen er zo veel voor terug. Ook de gedachte dat onze kinderen en kleinkinderen straks van dit orkest kunnen genieten.'

FONDS OP NAAM

Jong talent, een instrumentgroep, kamermuziek of nieuw publiek, met een Fonds op Naam kan de oprichter zelf de doelstelling bepalen. Die kan natuurlijk ook steun voor het orkest in het algemeen zijn. Desgewenst kan de initiatiefnemer bij de jaarlijkse bestedingen betrokken worden, door zitting te nemen in de Raad van Advies. Ook de naam van het Fonds kan de schenker zelf bepalen: een componist, een dierbare of een inspirerend voorbeeld. Veel Fondsen staan ook open voor giften van derden. Het is niet voor niets dat deze vorm van schenken veel muzikliefhebbers trekt. Het aantal Fondsen op Naam groeit nog altijd en oprichters waren dit jaar zeer actief.

Huib Kersten Fonds: kamermuziek en jong talent

Kamermuziekspel bevorderen bij de Academie en het jongtalentprogramma van het Koninklijk Concertgebouworkest ondersteunen, met name muziek van Mozart. Dat is het doel van het Huib Kersten Fonds, in het leven geroepen door Heleen Kersten, ter nagedachtenis aan haar vader. Samen met haar moeder en zus vormt zij de adviesraad van dit fonds. In 2014 werden voorbereidingen getroffen voor een in het volgend jaar te ondersteunen project. Dit fonds staat open voor donaties van andere muzikliefhebbers.

Anoniem Fonds: voor Academie

Met dit Fonds op Naam ondersteunt een muzikliefhebber sinds dit jaar de Academie van het Koninklijk Concertgebouworkest.

De Witt Wijnen Fonds: educatieve projecten

De komst van de Zuid-Afrikaanse cadetten van het KwaZulu-Natal Philharmonisch Orkest werd mogelijk gemaakt door het De Witt Wijnen Fonds, dat vooral educatieve projecten van het Koninklijk Concertgebouworkest ondersteunt. Een week lang kregen drie Zuid-Afrikaanse musici les van orkestleden en ze bezochten een repetitie en natuurlijk concerten van het orkest. Zie pagina 21.

Irwan Rachman Fonds: jong talent en strijkinstrumenten

‘Zo’n fonds is op zichzelf natuurlijk prachtig, en wat het voor ons écht bijzonder maakt, is de herinnering aan Irwan.’ Het echtpaar Bas Rachman en Maud Kampstra stelde in 2011 een Fonds op Naam in, ter herinnering aan de overleden broer van de heer Rachman. Met het fonds willen zij een bijdrage leveren aan jong talent en de aanschaf van nieuwe strijkinstrumenten voor het orkest. Het concert van de academisten op kasteel Amerongen in het najaar kon plaatsvinden dankzij een royale bijdrage van dit fonds. Bovendien steunden zij één stoel in de Academie. Het fonds is open voor giften van derden.

Sjoerd van den Berg Fonds: voor nieuw publiek

Voormalig adjunct-directeur PR Sjoerd van den Berg wilde de relatie tussen het orkest en nieuw, jong publiek verder versterken. Zijn Fonds op Naam begon als afscheidscadeau bij zijn pensionering bij het Koninklijk Concertgebouworkest. Dit fonds zal in het komende jaar formeel worden ingesteld.

Willem & Wilhelmina Bouwes Fonds: realiseert kinderopera

‘Ik had nog nooit aan een opera meegedaan’, vertelt violiste Insaff van zo’n 12 jaar oud. ‘Het was makkelijk, maar ik moest wel mijn best doen. Het was vooral erg leuk.’ Haar vriendin knikt en alle andere zangers, spelers en musici die eromheen staan ook. De meesten hadden nog nooit van een opera gehoord.

Die kennismaking was precies de bedoeling van de initiatiefnemer, tevens de oprichter van het Willem & Wilhelmina Bouwesfonds: de integratie bevorderen van basisschoolkinderen uit minimahuishoudens door hen kennis te laten maken met klassieke muziek, het gedachtegoed van Willem & Wilhelmina Bouwes. Het fonds staat open voor giften van andere schenkers die deze doelstelling ondersteunen.

De cast van Doe normaal Driss poseert na afloop voor de camera's.

Doe normaal Driss werd op 25 juni gezongen en gespeeld door zo'n 60 kinderen uit de Amsterdamse Indische buurt, samen met het Leerorkest en het NedPho en gaat over het leven in de Kroepoekstraat. ‘Hier kan je altijd buiten spelen’, zongen ze uit volle borst, ook de kinderen uit het orkest. Het verhaal was een idee van een Marokkaanse moeder. De muziek kwam van voormalig fagottist van het Koninklijk Concertgebouworkest Kees Olthuis die de muziek componeerde en afstemde op het niveau van ieder kind.

Eerder nodigde de initiatiefnemer al kinderen van Klassiek Rondom de Klas uit voor familieconcerten van het Koninklijk Concertgebouworkest op kosten van het fonds. Op basisscholen en vooral na schooltijd worden muzieklessen aangeboden, waarbij (oud) musici uit het Koninklijk Concertgebouworkest een rol kunnen spelen.

Marion's Kinderfonds

Ter ere van de 80-ste verjaardag van Marion Alberdingk Thijm-Aten doneerden haar kinderen een royaal bedrag waarmee enkele jaren de familieconcerten van het Koninklijk Concertgebouworkest worden ondersteund. Hoewel niet formeel ingesteld, staat deze donatie te boek als Marion's Kinderfonds.

Els Mosler Fonds: voor koperblazers

Els Mosler is al jaren een groot supporter van het orkest. Zij weet velen te motiveren om, net als zij, te schenken aan het orkest. Samen met haar man heeft zij sinds 2009 dit Fonds op Naam, waarmee zij de koperblazerssectie van het orkest ondersteunen. Haar dochter Nicole Staartjes maakt deel uit van de Raad van Advies. ‘Maar het is aan de koperblazers om aan te geven wat ze willen’, vertelt Els Mosler. ‘Een ander nieuw instrument, een masterclass, een cd, het is allemaal bespreekbaar.’ Het werd dit jaar een cd: Brass Too (zie pag 27).

Christiaan Vlek Fonds: opnieuw celloconcert

Het was de wens van de cellistengroep om, na het succes van het kamermuziekconcert van vorig jaar, opnieuw te mogen optreden. De cellisten vonden gehoor bij de familie Vlek. Op 20 september maakten zes cellisten met solostukken, duetten en kwartetten indruk op hun publiek in een volledig gevuld Bethaniën klooster. Dat publiek kon meteen kennis maken met de nieuwe solocelliste Tatjana Vassiljeva en de van de Academie afkomstige nieuwe cellisten Maartje-Maria den Herder en Honorine Schaeffer. Is hier een mooie traditie in wording?

Het Christiaan Vlek Fonds is door de familie Vlek opgericht ter nagedachtenis aan hun overleden zoon en broer Christiaan. Het fonds ondersteunt sinds 2007 de cellogroep en maakte naast het concert van vorig jaar ook al een cd mogelijk.

Tatjana Vassiljeva, de nieuwe aanvoerder van de cellisten, maakt kennis met haar collega's tijdens haar eerste repetitie op 15 september.

Familie Van Ees-Havenstein Fonds: voor de toekomst van het orkest

Na de geboorte van hun eerste kind besloten Peter van Ees en Sabine Havenstein een Fonds op Naam in te stellen: het Familie Van Ees-Havenstein Fonds. De opbrengst komt volledig ten goede aan het endowmentfonds, voor de toekomst van het Koninklijk Concertgebouworkest.

‘Op het moment dat onze oudste zoon geboren werd,’ vertelt Peter van Ees, ‘hadden we net een oproep van Mariss Jansons gelezen om het orkest financieel te ondersteunen. We dachten: wat is een betere aanleiding dan de geboorte van ons kind. Om dat te vieren hebben we ons Fonds opgericht. We doen het voor morgen. Ik gun mijn beide kinderen de klank van het orkest.’

Ben Pauw Fonds: voor musici en jong publiek

Ter nagedachtenis aan haar overleden echtgenoot stelde Carla Pauw dit jaar dit fonds in, dat musici uit het orkest ondersteunt en jong publiek wil inspireren en betrekken bij het orkest. Vriendin Yvonne van Rooy heeft zitting in de adviesraad.

Jacobson Fonds: educatie

Het Jacobson Fonds is uitsluitend bedoeld voor de educatieve activiteiten van het Koninklijk Concertgebouworkest. Met de naam willen de instellers van dit fonds voorouders in de familie eren die net als zichzelf grote muzikliefhebbers waren. In 2013 besloten de schenkers het fonds specifiek aan te wenden voor de ontwikkeling van RCO Editions, de dit jaar gelanceerde educatieve app Peter en de wolf en een training voor musici uit het orkest voor educatieve activiteiten.

Bernard Haitink Fonds: voor jong talent

In 2006 zag dit fonds het levenslicht, ter gelegenheid van het vijftigjarig jubileum van maestro Bernard Haitink als dirigent van het Koninklijk Concertgebouworkest. Jaarlijks krijgen jonge dirigeertalenten de mogelijkheid om repetities en uitvoeringen van de eredirigent en het Koninklijk Concertgebouworkest bij te wonen. Daarnaast stelt dit fonds jaarlijks een prijs ter beschikking voor één van de drie finalisten van het Dutch Classical Talent, die dit budget gebruiken tijdens hun finale jaar. Zij geven concerten en investeren verder in hun persoonlijke ontwikkeling. Op basis van de activiteiten en resultaten van dit finale jaar wordt de uiteindelijke winnaar verkozen. Drie voormalige academisten kregen een beurs van het fonds om masterclasses te volgen, onder meer bij orkestleden.

Willem Mengelberg Fonds: voor jong talent

Het Willem Mengelberg Fonds voor jong talent is sinds 2006 ondergebracht bij de Stichting Donateurs. Het fonds biedt conservatoriumstudenten een bijdrage voor een aanvullende opleiding of cursus in binnen- of buitenland. In 2014 honoreerde het fonds negen maal een aanvraag voor zo'n studiebeurs, met een totale waarde van bijna elfduizend euro. Reacties van musici die de beurs in 2014 ontvingen, vindt u op pag 26-27.

Für Elise Fonds: ondersteunt Japanse musici

Dit fonds werd in het leven geroepen om in het bijzonder de Japanse musici in het orkest te steunen. Het eerst beschikbare budget werd volledig aangewend om de aankoop mogelijk te maken van een zeer welluidende altviool voor aanvoerder Ken Hakii.

In memoriam Hester van Kralingen Fonds: familieconcerten

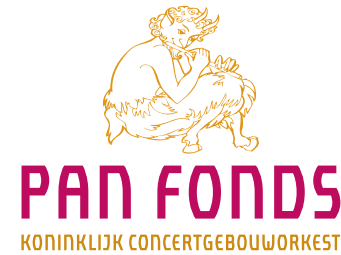
Ter nagedachtenis aan zijn overleden vrouw richtte Ron van Kralingen in 2013 het In memoriam Hester van Kralingen Fonds op. ‘Met het fonds kan ik mijn vrouw in liefde eren en tegelijk het orkest ondersteunen. Mijn vrouw wist hoe belangrijk het voor kinderen is om vroeg in aanraking te komen met muziek. Om kinderen met stress, bijvoorbeeld, zich te laten ontspannen met muziek. Niet iedereen krijgt die kans. Het fonds met haar naam gaat familieconcerten mogelijk maken. Dat zou ze graag gewild hebben. Wij hebben onze dochter ook al vroeg meegenomen naar theaters en concertzalen. Zij zit in de Raad van Advies van het fonds. Zo is de volgende generatie ook betrokken.’ In 2014 werd het familieconcert gesteund met een bijdrage uit dit fonds.

Pan Fonds

Ook de initiatiefnemers van het Pan Fonds waren actief dit jaar. Vorig jaar richtten Anneke en Charles Zijdeveldt samen met Joke den Hartog het Pan Fonds Koninklijk Concertgebouworkest op. Het fonds wil lichamelijk gehandicapte jongeren tot 25 jaar inspireren om naar klassieke muziek te luisteren en hen motiveren om zelf een zonnig aangepast instrument te bespelen. Het fonds wil dit thema onder de aandacht brengen van een groter publiek.

Vier slechtziende kinderen konden op kosten van het Pan Fonds de voorstelling van Assepoester meemaken op 19 oktober. Een van hen wilde al meteen met het orkest meespelen. Dat enthousiasme is al een eerste klinkende resultaat voor het jonge Pan Fonds. Net als de extra communicatie over dit thema.

Het Mozartgenootschap

Voorzitter van de Stichting Donateurs en groot muzikliefhebber Fons van Westerloo nam samen met zijn vrouw Henny het initiatief om een groep vrienden te verenigen om zo een bedrag bijeen te brengen waarmee de ontwikkeling van RCO Universe wordt ondersteund, en in het algemeen het contact tussen het orkest en nieuw en jong publiek verder kan worden versterkt. Dit gezelschap doopten zij Het Mozartgenootschap. Samen met enkele van deze nieuwe donateurs namen zij in 2013 deel aan een van de jubileumreizen van het orkest naar Wenen.

Frances Fonds

Een nieuw Fonds op Naam dat in 2014 werd gevestigd is het Frances Fonds, dat de naam draagt van de (schoon)moeder van een echtpaar dat als doelstelling liet vastleggen: het steunen van het Koninklijk Concertgebouworkest in algemene zin, het bevorderen van de ontwikkeling van jong talent en het leveren van een bijdrage aan de opleidingsplaats van Nederlands jong talent op de Academie van het Koninklijk Concertgebouworkest.

Kirill Kondrashin Fonds

Het bestuur van de Kirill Kondrashin Stichting heeft het Koninklijk Concertgebouworkest gekozen om het erfgoed van de dirigent die zoveel heeft betekend voor het orkest, verder uit te dragen. Op de honderdste geboortedag van Kondrashin werd de akte ondertekend voor dit Fonds op Naam. Het Kirill Kondrashin Fonds ondersteunt projecten voor de ontwikkeling van uitzonderlijk muzikaal talent. Zo levert het fonds een bijdrage aan masterclasses voor dirigenten.

CS Fonds

Het CS Fonds is opgericht om Nederlands muzikaal erfgoed - op topniveau - te behouden door de ondersteuning van Nederlandse musici van het Koninklijk Concertgebouworkest en van de Nederlandse musici op de Academie van het Koninklijk Concertgebouworkest. Daarnaast is de Gerda Schunck-Cremers Beurs ingesteld, naar een bevoegen muziekpedagoog. Met deze beurs wordt jong Nederlands talent aan de Sweelinckacademie van het Conservatorium van Amsterdam ondersteund.

De oprichting van het CS Fonds: met Tjeerd Top, Herman Rieken, de oprichter en Marleen Asberg.

KROONGILDE

Het kan gerust de trend van 2014 genoemd worden: het sterk toenemend aantal muzikliefhebbers dat het Koninklijk Concertgebouworkest opneemt in hun testament. Zij willen naast hun kinderen en andere dierbaren ook het orkest opnemen, om concerten op topniveau in de toekomst zeker te stellen.

Uitnodiging

Voor hen heeft de Stichting Donateurs het Kroongilde opgericht. Daarin zijn nu al meer dan 50 muzikliefhebbers verenigd. Zij worden ieder jaar uitgenodigd een repetitie of een concert van het orkest bij te wonen, ontvangen nieuwsbrieven en jaarverslagen, hebben de mogelijkheid om hun naam te vermelden in diverse uitingen van het orkest en ontvangen privileges die passen bij hun specifieke wijze van nalaten.

Meer informatie

Vanwege de grote belangstelling over dit onderwerp, is er nu een brochure. Die kunt u downloaden of bestellen via www.concertgebouworkest.nl/steun/Nalaten. Heeft u vragen over uw specifieke situatie? Dan kunt u contact opnemen met Wouter Steijn of Hanna Philips van de Stichting Donateurs.

DE SALON

Met een aantal opvallende evenementen, exclusief voor leden en partners, maakte De Salon zijn naam meer dan waar. Die events inspireerden ondernemingen uit verrassende hoeken en leidden tot lidmaatschappen of partnerships. De Salon ontplooiëde nieuwe activiteiten, met name gericht op jonge professionals.

The sound of leadership

Speciaal voor jonge professionals van onze sponsors en leden en partners van De Salon is The sound of leadership ontwikkeld. Jonge professionals maken kennis met het cultureel ondernemerschap van het Koninklijk Concertgebouworkest en werken aan hun ambities en leiderschap.

Jonge professionals van ING, KLM en Loyens & Loeff participeerden in de eerste editie dit najaar. 'De gedrevenheid van de musici is altijd inspirerend', vertelt Merel Osinga van de KLM. 'Als ze spelen maar ook als ze erover praten. Dat viel op toen contrabassist Dominic Seldis langskwam.' Wilbur van Melick van De Beukelaar Group, met wie het programma samen is ontwikkeld: 'De enorme wil om op topniveau te presteren maakt het Koninklijk Concertgebouworkest tot een voorbeeld waar je van wilt leren.'

The sound of leadership is een persoonlijk ontwikkelingsprogramma van drie dagen voor professionals van 25-35 jaar. Uiteraard organiseren we het programma ook in 2015 weer.

RCO lounge

De jonge professionals onder de Salonleden en -partners maakten dankbaar gebruik van het initiatief dat het orkest in december lanceerde: RCO Lounge. Na een uurtje concert is er voor jonge professionals van al onze corporate relaties een ontspannen naborrel. De eerste was op 16 december, na een Essentials-concert met chef-dirigent Mariss Jansons. Maar liefst tweehonderd jonge professionals bleven een glas drinken die avond. Dat smaakt naar meer.

Grooven met het orkest

'Ze zijn niet alleen van AAA-kwaliteit, ze kunnen ook grooven.' Jazztrompetist Eric Vloeimans en componist Martin Fondse waren aangenaam verrast op de Salonavond van 14 mei. Zij gingen de cross-over aan met plaatsvervangend concertmeester Tjeerd Top, violist Arndt Auhagen, altvioliste Saeko Oguma en cellist Johan van Iersel. De twee jazzmusici waren onder de indruk van de manier waarop het ensemble van het orkest 'meteen muziek maakte' van hun composities. In Paradisum van Martin Fondse deed zijn naam eer aan. De meeste van de honderden ondernemers herinneren zich ongetwijfeld nog de entree van Eric Vloeimans die hen verraste door met het Summa voor strijkkwartet van Arvo Pärt mee te spelen. Daarna kwam de trompettist achter het gordijn vandaan, het podium op. Er werd nog lang nagepraat over deze en andere zaken.

Tjeerd Top, Arndt Auhagen, Eric Vloeimans, Martin Fondse, Saeko Oguma en Johan van Iersel

Salonbal 2014

Salonbal

Niet voor niets waren meer dan 500 ondernemers aanwezig in de Grote Zaal op 31 oktober. De Salon pakte uit. Verschillende ensembles van musici uit het Koninklijk Concertgebouw-orkest speelden op aanraakafstand, terwijl leden en partners van De Salon met hun gasten daaromheen zaten aan kleine tafeltjes, zoals bij de eerste concerten van het Concertgebouw-orkest in 1888. Het echte Salongevueel kwam boven.

Waar de opbrengst van de avond voor bedoeld was, konden de ondernemers en hun gasten goed zien en horen. Academisten kwamen in een ensemble spelen samen met zangeres Trijntje Oosterhuis. De Academie van het orkest wordt volledig mogelijk gemaakt door donateurs en De Salon levert daaraan een belangrijke bijdrage.

Na het diner in de foyers van het Concertgebouw kon er gedanst worden op muziek van New Cool Collective, Trijntje en Giovanca. 'Dit is hoe een feest hoort te zijn', aldus een van de gasten.

Op aanraakafstand: Jörgen van Rijen, Fons Verspaandonk en Bert Langenkamp

West side story

Een klein sms'je met grote gevolgen. Begin 2014 verhuisde aanvoerder Jörgen van Rijen met zijn gezin naar Manhattan om een half jaar solotrombonist te zijn bij de New York Philharmonic. Naast zijn vriend en voorbeeld Joseph Alessi. 'Ik kwam bijna niet aan slapen toe.'

'Ja, ik weet nog precies waar ik was: in Buenos Aires. Het was de laatste dag van de Zuid-Amerikaanse etappe van de wereldtournee in 2013. Een sms'je van Joseph Alessi, die ik goed ken. In mijn eerste jaar bij het Koninklijk Concertgebouworkest had ik een paar weken vrij genomen om les bij hem in New York te hebben. Sindsdien hebben we contact gehouden en spelen we regelmatig samen. Of ik bij hen een tijdje solotrombonist wilde worden. Zij hadden

een onvervulde vacature.' Het is het begin van de volgende episode in het leven van zondagskind Jörgen van Rijen. Relaxt vertelt hij erover na een repetitie, in het café van Het Concertgebouw.

Jazz clubs

'Alles wat er te doen is in de wereld, is daar. Dat vind ik fantastisch, alleen al om er rond te lopen. Manhattan, waar wij woonden, is cultureel minded. Ze komen overal vandaan om naar de concerten te gaan. De New York Philharmonic leeft daar.

En als ik 's avonds een keer vrij was, ging ik de stad in, al die jazz clubs langs. Gewoon om te luisteren. Ik kwam bijna niet aan slapen toe.'

Scholen

'De New York Philharmonic heeft in de VS een positie die het Koninklijk Concertgebouworkest in Europa bekleedt: bij de top drie van de orkesten. En de koperblazers zijn heel goed. Onder de koperblazers heb je eigenlijk twee scholen: de Amerikaanse en de Europese. In New York en Chicago hebben ze een school voor koperblazers, een echte traditie. Het klinkt groter, voller.'

Volume

'Dat is niet omdat de hamburgers daar ook groter zijn. Het is de zaal. In de Avery Fisher Hall kunnen 3.000 mensen, anderhalf keer zo veel als in Het Concertgebouw. Het is een enorme bak. En het is er droog. Als je in Het Concertgebouw een toon speelt' – hij doet het even voor – 'galmt het verder. Als je dat daar doet, klinkt het ielig. Je moet dus meer geven. Ik speelde daar met een andere beker, waardoor ik meer geluid kon produceren. Het is logisch dat de Amerikaanse school meer volume kent. Je moet daar veel harder werken om het stuk überhaupt goed te krijgen tot achterin de zaal. In Het Concertgebouw mengt het veel meer vanzelf.'

Broadway

'Zo gek veel verschilt het repertoire niet van dat van ons. Vergeet niet dat Mahler, Mengelberg en Bernstein voor de New York Philharmonic hebben gestaan. Ze programmeren iets behoudender, omdat ze vooral private financiering hebben. Dus wat meer Beethoven en Tsjaikovski, maar ook Broadway-achtige dingen. Voor blazers is dat interessant. Om daar, aan de westkant, The West Side Story van Bernstein te mogen spelen. Dat zit bij hen in het DNA en ze voeren het op een hoog niveau uit. Ook de Derde symfonie van Mahler met Bernard Haitink was een geweldige ervaring. Een mooi moment.'

Spannend

'Er wordt strak op de tel gespeeld, als de dirigent slaat. Ze zijn dus precies gelijk. Bij ons wordt iets langer gewacht. De dirigent slaat, dan wachten we, ja..., ja..., dan gaan we. Dat

is riskanter, maar levert soms spannendere muziek op. Beide manieren van spelen hebben voor- en nadelen. Het was goed deze manier ervaren te hebben.'

Nieuwe cd

Terug in Nederland wachten concerten, tournees en optredens met diverse koperensembles. En er is een nieuwe cd, Tintomara, samen met zijn voormalige orkestcollega en trompettist Wim Van Hasselt. De telefoon van Jörgen van Rijen blijft. Dan is het altijd oppassen. 'Een recensie', glimlacht hij. 'Ja, een goede.'

Privaat en publiek

'Ik heb enorm genoten van deze periode. Maar heb ook de schaduwkant ervan gezien. Het lijkt allemaal zo makkelijk: een orkest met volledig private financiering. Dat hoor je Nederlandse politici soms ook als ideaalbeeld schetsen. Maar de omgeving van New York heeft al meer inwoners dan Nederland. En het lukt maar één orkest van niveau om te overleven. Het eerstvolgende is in Pittsburgh, op acht uur rijden. Daartussenin is niets. Als je op uren rijden afstand woont, ga je niet even voor een concert naar New York. De mensen daar komen dus niet met klassieke muziek in aanraking. In Nederland kan iedereen dat. Dat moeten we koesteren. Ook voor ons als Concertgebouworkest is dat belangrijk. Bij die andere orkesten groeien goede musici op, die later weer bij ons kunnen komen. Dat lukt niet met alleen maar private financiering.'

Met Bernhard Haitink in New York de Derde Symfonie van Mahler uitvoeren. (Jörgen van Rijen achterin, derde van links).

4. DONATEURS IN HET BUITENLAND

CERCLE DES AMIS EN FRANCE: SUCCES VOOR JONG TALENT

Een jonge Franse celliste die in 2012 met ondersteuning van de Franse Vrienden succesvol auditie deed bij de Academie van het Koninklijk Concertgebouworkest, werd dit jaar aangenomen als orkestmusicus. Een mooi resultaat voor onze Franse Vrienden die Honorine Schaeffer al konden begroeten in Parijs.

De concerten van musici uit het orkest ter residentie van de Nederlandse ambassadeur Ed Kronenburg, blijven even populair als bijzonder. En speelt het Nederlands elftal voorafgaand aan zo'n concert, zoals op 23 juni het geval was, dan kunnen de musici eerst de wedstrijd kijken bij de ambassadeur in de zitkamer, om daarna hun instrumenten ter hand te nemen. In 2014 was het orkest met chef-dirigent Mariss Jansons drie dagen lang te gast in de Salle Pleyel om een aantal symfonieën van Bruckner ten gehore te brengen. Voor de Franse Vrienden was dit bezoek aanleiding om elkaar en de musici te ontmoeten na afloop van het concert op 1 april.

Ook kwam een delegatie van de Franse Vrienden naar Amsterdam voor een cultureel bezoek, waarbij een concert natuurlijk niet ontbrak op de 21-ste september. Ze kwamen bepaald niet met lege handen en lieten een cheque achter voor het orkest van € 20.000.

Een kleine structuurverandering heeft plaatsgevonden. Met ingang van 1 januari 2015 gaan de Franse Vrienden op in onze RCO Global Friends, het nieuwe wereldwijde gezelschap van donateurs van het Concertgebouworkest. Onze grote dank gaat uit naar het bestuur van de Franse Vrienden voor hun enorme inzet en betrokkenheid bij ons orkest: Ina Giscard d'Estaing, Riëtte Blacquièrre en Michel Passant, heel veel dank! Ook de Nederlandse ambassadeur in Parijs Ed Kronenburg en zijn echtgenote Liliane zijn wij veel dank verschuldigd voor zo veel gastvrijheid die wij mochten ontvangen in de afgelopen jaren. Uiteraard blijft Parijs een vaste concertstad voor het Koninklijk Concertgebouworkest, waar Franse donateurs elkaar en de musici regelmatig kunnen blijven ontmoeten voor of na een concert.

Het bestuur bestond in 2014 uit:

Ina Giscard d'Estaing, *voorzitter*
Riëtte Blacquièrre, *secretaris*
Michel Passant, *penningmeester*

Per seizoen geven we ongeveer 100 concerten in Nederland en zo'n 35 in buitenlandse concertzalen. Hier repeteren we met dirigent Robin Ticciati in het Wiener Konzerthaus, 19 november.

Pianist Jeroen Bal, violist Marc Daniel van Biemen, altviolinist Vilém Kijonka, contrabassist Nicolas Schwartz en cellist Jérôme Fruchart maakten indruk tijdens het concert op 23 juni ter residentie van de Nederlandse ambassadeur in Parijs.

DUTCH MASTERS FOUNDATION

Samen met het Nederlands Dans Theater en het Mauritshuis heeft het Koninklijk Concertgebouworkest een donateursvereniging in Engeland opgezet: Dutch Masters Foundation. Dansers van het NDT kwamen in actie, het Mauritshuis werd bezocht en er waren twee bijeenkomsten waar ensembles van musici van het orkest optraden: een concert ter residentie van de Nederlandse ambassadeur in Londen, Laetitia van den Assum, en het Annual diner bij Christie's in Londen, waar tussen de oude meesters een ensemble met onder meer academisten te horen en te zien waren.

52

AMERIKAANSE VRIENDEN BLIJVEN ZEER BETROKKEN

Twee maal ging er een ensemble van musici van het Koninklijk Concertgebouworkest de plas over voor een concert. Een keer was het Camerata RCO, de andere keer een gelegenhedenensemble met onder meer Jörgen van Rijen. Dat ensemble gaf een concert thuis bij een Amerikaanse donateur van het orkest en een lunchconcert voor leden van the Netherlands Club of New York. Beide keren was de ontvangst warm. De betrokkenheid van de Amerikaanse Vrienden blijft onverminderd groot. Dat resulteerde in plannen voor drie concerten in New York in drie opeenvolgende jaren vanaf 2016, die onze Amerikaanse Vrienden mogelijk willen maken. Hier hoort u in de toekomst ongetwijfeld meer over.

BELGISCHE VRIENDENVERENIGING FLOREERT

Een Belgische componist die zijn eerste orkestwerk voor het Koninklijk Concertgebouworkest schreef, concerten in BOZAR met het voltallige orkest en huisconcerten met kamermuziek: voor de Belgische Vrienden (vereniging zonder winstoogmerk) viel er veel te genieten. Dat deden zij volop. De Vriendenvereniging groeide opnieuw dit jaar en het bestuur organiseerde meer activiteiten.

Première

Een van de hoogtepunten was de première van Human voices only van de Vlaamse componist Kris Defoort. 'Het orkest speelde op zijn best', vertelde de opgeluchte componist na afloop. 'Het klonk precies zoals ik het voor ogen had toen ik het schreef. Dit is helemaal mijn stuk, mijn taal.' Tijdens de repetities had hij meegemaakt hoe de musici van het orkest zich zijn stuk eigen maakten. 'Ik heb uitgelegd welke beelden ik voor ogen had. Je zag dat het effect had. De musici konden er iets mee. Dat is heel bijzonder aan dit orkest.'

deBuren

Opdrachtgever van het werk was directeur Dorian van der Brempt van het Vlaams-Nederlands Huis deBuren. De concerten in Amsterdam en Brussel kregen zo een extra Nederlands-Vlaams karakter.

Samenwerking

Ook de samenwerking van de Academie van het orkest met de Muziekkapel Koningin Elisabeth leverde een prachtige concert op. Vrienden genoten van het concert op 11 september bijvoorbeeld, toen zij te gast waren op de residentie van ambassadeur Henne Schuwer. Aanvoerder van de hoornsectie Laurens Woudenberg, celliste Julia Tom en voormalig academiste en violiste Saskia Otto brachten kamermuziek ten gehore, samen met pianiste Lilit Grigoryan van de Muziekkapel.

Concertmeester

Eerder in het jaar hadden al twee huisconcerten plaatsgehad: op 20 juni kwam niemand minder dan concertmeester Liviu Prunaru samen met de Russische pianist Denis Kozhukhin voor de Belgische Vrienden spelen, thuis bij voorzitter Eric ter Hark. En op 9 februari was een kwartet van orkestmusici te gast bij Bruno Nève de Mévergnies in Luik. De Belgische fagottist Simon Van Holen, violiste Jelena Ristic, altvioliste Martina Forni, en cellist Jérôme Fruchart maakten indruk met werk van François Devienne, Frans Schubert en Franz Krommer.

De Belgische Vrienden zijn de ambassadeur van België in Den Haag Chris Hoornaert zeer erkentelijk dat hij de benoeming tot ere-ondervoorzitter van de Vereniging heeft aanvaard.

De Belgische componist Kris Defoort hoort voor de eerste keer zijn Human voices only tijdens de repetitie met het orkest. Het was zijn allereerste werk voor orkest.

53

Het bestuur bestond in 2014 uit:

Eric ter Hark, *voorzitter*
Luc Carbonez, *onder-voorzitter*
Ferdinand Verdonck, *penningmeester*
Dorian van der Brempt, *algemeen bestuurslid*
Jan Raes, *algemeen bestuurslid*

Het bestuur dankt Mariëlle Prins voor haar grote inzet voor en betrokkenheid bij de Belgische Vrienden.

54 *Veel Belgische Vrienden genoten van onder meer violiste en voormalige academiste Saskia Otto en aanvoerder van de hoornisten Laurens Woudenberg, op de residentie van de Nederlandse ambassadeur in Brussel, Henne Schuwer.*

ZWITSERSE VRIENDENKRING: ONDERNEMEND EN SUCCESVOL

In het jaar dat Mariss Jansons voor de laatste keer als chef-dirigent met het orkest naar het Luzern Festival kwam, pakte de Zwitserse Vrienden groots uit. In het Palace Hotel werden orkest en chef-dirigent onder groot applaus binnengehaald.

Tijdens deze gelegenheid kreeg aanvoerder Alexei Ogrintchouk zijn nieuwe hobo officieel overhandigd door voorzitter Erik Brenninkmeijer. Samen met zijn collega Lucas Macias Navarro liet Alexei Ogrintchouk ter plekke horen hoe blij hij was met deze hobo. Eerder hadden ze hem al in het concert gehoord tijdens de solo van het Violconcert van Brahms, maar van dichtbij maakte de aanvoerder nog meer indruk.

Zo vaak zijn ze niet samen in actie te zien: hobo-aanvoeders Alexei Ogrintchouk en Lucas Macias Navarro speelden een duet voor de Zwitserse Vrienden in Luzern.

Klinkende klokken

Ook de nieuwe set van zeven klokken werd mogelijk gemaakt door een echtpaar uit Zwitserland. De klokken werden in 2014 gegoten door Koninklijke Eijsbouts. Hoogtepunt was het bezoek aan de gieterij. Daar konden de betreffende Zwitserse Vrienden samen met de slagwerkers met eigen ogen zien hoe de klokken gemaakt werden.

Als mede-initiatiefnemer en actief bestuurslid vanaf het eerste uur, heeft Nicole Staartjes-Mosler een zeer belangrijke rol gespeeld in de totstandkoming en het grote succes van de Freundeskreis Schweiz. In 2014 vond zij het een goed moment om de fakkel door te geven. Wij zijn Nicole zeer dankbaar voor haar grote betrokkenheid en alle energie die zij gaf aan de Freundeskreis en het Koninklijk Concertgebouworkest, en vertrouwen erop haar nog lang rond concerten en activiteiten te kunnen blijven ontmoeten.

Het bestuur bestond in 2014 uit:

Erik Brenninkmeijer, *voorzitter*
Nicole Staartjes-Mosler, *vice-voorzitter (tot zomer 2014)*
Isabella zu Pappenheim, *penningmeester*
Charlotte Meuli, *secretaris (vanaf zomer 2014)*
Tom Berkhout, *algemeen bestuurslid*
Fidelis Götz, *algemeen bestuurslid*
Jan Raes, *algemeen bestuurslid*
Charles Zijderveldt, *voorzitter Patronats Comité*

55

‘Exceptioneel begaafd’

Vlak nadat bekend werd dat hij in 2016 de nieuwe chef-dirigent wordt, kwam hij de Zesde Symphonie van Gustav Mahler uitvoeren. Daniele Gatti kreeg een warm onthaal.

Hij is sterk in ons kernrepertoire’, vertelt algemeen directeur Jan Raes, doelend op de symfonische werken uit de tijd van onder meer Mahler, Bruckner en Richard Strauss. ‘Maar hij staat ook open voor nieuw werk. Hij blijft zich ook ontwikkelen en dat is voor ons heel belangrijk. Hij heeft met een natuurlijk overwicht een uitgesproken visie op de werken die hij uitvoert.’

Liefde voor de muziek

De aanvoerder van de tweede violen, Caroline Strumphler, houdt goede herinneringen over aan het bezoek van chef-dirigent Daniele Gatti eind november en begin december. ‘Hij dirigeert met zijn hele lichaam: uit zijn tenen, zijn buik, zijn vingers, uit alles spreekt de liefde voor de muziek. Tijdens de repetities zingt hij uit volle borst mee.’

Grondig

‘Gatti werkt heel precies. Grondig. Desnoods herhaalt hij de eerste regel nog een keer en nog een keer. Hij gaat pas door als het goed is. Bij de Zesde Symfonie van Mahler bijvoorbeeld, speelden we pas op de generale het hele stuk achter elkaar. Maar je weet wel precies hoe het moet gaan klinken. Hij is hyperintelligent. Geniaal.’

Besmettelijk

‘Tijdens concerten is hij lekker ongeremd en spontaan. Bij Falstaff van Verdi in het voorjaar was ik geblesseerd aan mijn hand. Ik zat in de zaal en vond het ontzettend leuk om te kijken en te luisteren. Hij is heel aanstekelijk, besmettelijk. Je wordt door hem

de muziek in gesleept, als je dat wilt. Je moet je wel willen overgeven.’

Wenkbrauw

‘Hij dirigeert heel natuurlijk, technisch perfect. Hij hoeft zijn wenkbrauw maar iets op tillen, met zijn elleboog te draaien, of met zijn ooglid te knippen en je weet precies wat hij bedoelt. Zo kan hij goed laten zien welke sfeer of toon hij wil. De muziek ontstaat daardoor ter plekke.’

Groeien

Het is niet voor niets dat Gatti brede steun kreeg van de musici. ‘We weten wie hij is en wat hij voelt voor de muziek’, vertelt Caroline Strumphler. ‘Al deze voordelen brengen natuurlijk ook valkuilen met zich mee. Onze huidige chef-dirigent Mariss Jansons was een goede orkesttrainer. Hij schoolde het orkest. Gatti wil meteen muziek maken. Maar hij staat voor een jong orkest met veel nieuwe musici die niet allemaal door ons zijn opgeleid. Daaruit moet eerst een ensemble ontstaan voordat hij al die geniale dingen kan doen. Zoiets moet groeien, dat heeft tijd nodig. Vergeet niet: bij Mariss Jansons was het ook niet meteen zo meeslepend als nu.’

Extremen

‘En hij heeft de moed om, als de componist om extremen vraagt, niet de middle of the road te kiezen. Dus als Wagner in Tristan und Isolde sehr langsam schrijft, spelen we zeer langzaam. Hij gaat helemaal in dat tempo zitten. Gatti is niet gewoon. Hij is een exceptioneel hoogbegaafde dirigent.’

5. VERANTWOORDINGSVERKLARING & ORGANISATIE

INTERNE CONTROLE EN TOEZICHT

Het bestuur van de Stichting Donateurs bestond het grootste deel van 2014 uit acht personen. Geen van de bestuursleden heeft een dienstverband bij de Stichting Donateurs of ontvangt een financiële vergoeding. Ook zijn aan hen, noch aan de directeur, leningen, voorschotten of garanties verstrekt.

Bestuursleden hebben een zittingstermijn van vier jaar en kunnen twee maal herbenoemd worden. Het bestuur hanteert een rooster van aftreden (zie bijlage 2). Het bestuur benoemt zelfstandig nieuwe bestuursleden, met uitzondering van de twee bestuursleden die als afgevaardigden van het bestuur van de Stichting Koninklijk Concertgebouworkest zitting hebben, zoals in de statuten is bepaald.

De Stichting Donateurs hanteert het bestuursmodel waarbij de directeur verantwoordelijk is voor de dagelijkse operatie en rapporteert aan het bestuur. Binnen het bestuur is sprake van een portefeuilverdeling, naast de functies van voorzitter en penningmeester.

Het bestuur van de Stichting Donateurs vergaderde in 2014 vijf keer plenair, te weten in februari, maart, juli (informeel), september en december. De bestuursvergaderingen kennen een agenda met daarop een aantal vaste onderwerpen, waaronder het wervingsbeleid, financiële resultaten, resultaat uit beleggingen, behandeling van aanvragen tot steun, aankoop van instrumenten en de jaarbegroting. Alle projecten en activiteiten worden jaarlijks begroot en nauwgezet gevolgd.

Staf en bestuur van de Stichting Donateurs zijn direct betrokken bij alle bestedingen vanuit het donateursfonds en betrachten hierbij de grootst mogelijke zorgvuldigheid. Gedurende het jaar en bij de uitvoering van de diverse projecten en activiteiten vindt voortgangsrapportage en zo nodig (bij)sturing plaats tijdens de bestuursvergaderingen. Evaluatie van projecten en activiteiten maakt deel uit van de bestuursvergaderingen. Ook reflecteert het bestuur op haar eigen handelen en dat van de staf. Tevens voert het bestuur incidenteel onderling overleg als dat gewenst is, bijvoorbeeld over de aankoop van instrumenten en activiteiten van het Gouden Gilde en De Salon. Jaarlijks vindt een ontmoeting plaats tussen de besturen van het Koninklijk Concertgebouworkest en de Stichting Donateurs.

De Stichting Donateurs Koninklijk Concertgebouworkest is lid van de Vereniging van Fondsenwervende Instellingen (VFI) en hanteert de principes van goed bestuur, zoals vastgelegd in de code Goed Bestuur voor Goede Doelen, ook bekend als de code Wijffels. Deze gedragscode voldoet aan de eisen die door het Centraal Bureau Fondsenwerving (CBF) worden gesteld. De Stichting ontving in 2003 het CBF-Keur voor Goede Doelen en mocht dit ook in 2014 voeren.

Ze is een van de drie cellisten die dit jaar toetraden tot het Koninklijk Concertgebouworkest: Maartje-Maria den Herder, hier in actie tijdens haar eerste repetitie met het orkest op 15 september. Zij doorliep de Academie met succes in 2004-2005. Ze is het zesde orkestlid dat zich via de Academie van een plaats in het orkest wist te verzekeren.

BESTUURSSAMENSTELLING

Het bestuur van de Stichting Donateurs is samengesteld op basis van profielen. Hierbij is onder meer aandacht gegeven aan de behoefte van het bestuur aan specifieke kennis en kunde en relatie tot de (gewenste) doelgroepen.

Zowel Jan Wolfs als Hans Zwarts woonden in december 2014 hun laatste vergadering bij, als gevolg van het bereiken van het maximaal aantal termijnen als bestuurslid. Wij zijn beiden zeer dankbaar voor hun jarenlange trouwe betrokkenheid en waardevolle adviezen.

Bestuurssamenstelling 2014

Alexander van Wassenaer, *voorzitter (tot 12 maart 2014)*

Fons van Westerloo, *voorzitter (vanaf 12 maart 2014)*

Emile Lens, *penningmeester*

Nollie van Berge

Marc Bakker

Heleen Kersten

Jan Raes (*namens bestuur orkest*)

Jan Wolfs (*namens bestuur orkest, tot 2 december 2014*)

Hans Zwarts (*tot 2 december 2014*)

Het bestuur van de Stichting Donateurs (vlnr)

Fons van Westerloo

Nollie van Berge

Marc Bakker

Henk Rubingh

Heleen Kersten

Emile Lens

Jan Raes (*niet op de foto*)

Algemeen directeur van het orkest Jan Raes vult één van de twee statutair bepaalde zetels van de Stichting Koninklijk Concertgebouworkest in. In overleg met CBF werden hierover, in lijn met de eigen statuten, in 2011 enkele aanvullende afspraken gemaakt. Onder meer werd bekrachtigd dat bij besluiten over concrete bestedingen van de Stichting Donateurs aan het orkest, de beide vertegenwoordigers van de Stichting Koninklijk Concertgebouworkest zich onthouden van stemming.

Hoewel Fons van Westerloo tot het einde van zijn maximale zittingstermijn in najaar 2015, zitting heeft in het bestuur van de Stichting Koninklijk Concertgebouworkest, treedt hij niet op als vertegenwoordiger van dit bestuur. Het CBF is bekend met deze tijdelijke situatie en heeft hiertoe geen bezwaar geuit.

Aan het einde van 2014 was sprake van twee vacatures in het bestuur. Begin 2015 zal aanvoerder tweede violen Henk Rubingh Jan Wolfs opvolgen als bestuurslid van de Stichting Donateurs.

Het klikte goed tussen klarinettist Martin Fröst en de energieke dirigent Xian Zhang, met wie het Koninklijk Concertgebouworkest op 23 januari het Klarinetconcert van Anders Hillborg uitvoerde, ook wel bekend als Peacock tales.

RELEVANTE NEVENFUNCTIES BESTUURSLEDEN

Tijdens het verslagjaar was de heer Jan Wolfs bestuurslid van de Stichting Koninklijk Concertgebouworkest. De heer Jan Raes was algemeen directeur van het Koninklijk Concertgebouworkest.

STAF

De huidige economische situatie en groter wordende concurrentie op de fondsenwervende markt leiden tot extra fondsenwervende inspanningen van de Stichting Donateurs. Een professioneel werkende organisatie is hierbij cruciaal. Het adequaat en alert initiëren en opvolgen van schenkingsmogelijkheden en verzoeken staat centraal en stelt hoge eisen aan de interne procedures en inzet van de medewerkers. Hieraan is in 2014 doorlopende aandacht gegeven.

De verantwoordelijkheid voor zowel het formuleren van beleidsvoornemens als de uitvoerende taken ligt bij een door het bestuur van de Stichting Donateurs aangestelde directeur, Wouter Steijn.

De directeur geeft leiding aan de afdeling fondsenwerving. Op operationeel niveau vindt wekelijks voortgangsoverleg plaats. Naast reguliere voortgangsrapportages tijdens de bestuursvergaderingen, zorgt hij ieder kwartaal voor een financiële rapportage aan het bestuur van de Stichting Donateurs.

Zijn taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden zijn sinds 2011 vastgelegd in een directiereglement. Op deze functie is daarnaast de Arbeidsvoorwaardenregeling (AR) van het Koninklijk Concertgebouworkest van toepassing.

De directiebeloning is bepaald op basis van de AR en bleef binnen de voor de Vereniging Fondsenwervende Instellingen (VFI) gestelde maxima. De hoogte en samenstelling van de bezoldiging wordt in de jaarrekening weergegeven in de toelichting op de staat van baten en lasten.

De financiële administratie van de Stichting Donateurs wordt, onder verantwoordelijkheid van de directeur, grotendeels uitgevoerd door de afdeling financiën van het orkest. PwC treedt op als externe accountant.

Voor wat betreft de procentuele verhouding tussen gemaakte kosten en baten uit eigen fondsenwerving wordt de richtlijn van het CBF gevolgd.

De omvang van de staf in 2014 kwam gemiddeld op 4,1 fte, verdeeld over een voltijd directeur, drie parttime coördinatoren en een medewerker. Dit betreft een geringe groei ten opzichte van de realisatie van 2013, en is voornamelijk het gevolg van de uitbreiding van de contracten van twee coördinatoren met het doel structureel een compensatie te bieden voor de grote mate van overwerk en flexibele inzet waarbij in deze functies sprake is.

Een deel van de capaciteit van de staf wordt ingezet voor het beheer van de instrumentencollectie en betreft daarmee een besteding aan de doelstelling van de Stichting Donateurs Koninklijk Concertgebouworkest. In de praktijk betekent dit dat ruim de helft van de beschikbare capaciteit als fondsenwervende kosten en algemene beheer- en administratiekosten kan worden aangemerkt.

Samenstelling staf 2014

Wouter Steijn, *directeur*

Hanna Philips, *coördinator fondsenwerving & instrumentenbeheer*

Maurits Musch, *coördinator fondsenwerving*

Henriette Henny, *coördinator fondsenwerving*

Merel Geerlings, *medewerker fondsenwerving*

INSTRUMENTENCOMMISSIE

Tijdens het hele proces rond de verwerving van een muziekinstrument voor de collectie van de Stichting Donateurs, speelt de Instrumentencommissie een belangrijke rol.

De aankoop van een muziekinstrument verloopt volgens een vaste procedure. Het vertrekpunt is altijd een aanvraag van een musicus bij de Instrumentencommissie. Deze commissie bestaat uit diverse leden van het orkest en wordt voorgezeten door een lid van de directie van het orkest. Op basis van vergaarde kennis en ervaring en na minstens één luistersessie in de Grote Zaal van Het Concertgebouw, brengt de commissie een advies uit aan de directie van het orkest over de aankoop. Belangrijke afwegingen hierbij zijn de klank van het instrument, de mate waarin het past in de klankcultuur van de betreffende instrumentgroep en het totale orkest, de technische staat van het instrument en de verbinding tussen het instrument en de musicus die het zal gaan bespelen. Bij een positief advies wordt de Stichting Donateurs verzocht het instrument te verwerven. Hiertoe voert de staf van de Stichting Donateurs zelf aanvullend technisch onderzoek uit en wordt het instrument getaxeerd door minimaal twee onafhankelijke experts. Op basis van het advies en het onderzoek neemt het bestuur van de Stichting Donateurs het uiteindelijke besluit om tot aankoop over te gaan.

Ook wanneer aan het orkest een muziekinstrument in bruikleen wordt aangeboden, speelt de Instrumentencommissie een rol bij toewijzing aan een van de musici uit het Concertgebouworkest. Hierbij spelen naast een 'perfect match' met de betreffende musicus, ook urgentie en positie in het orkest een rol.

VRIJWILLIGERS

Hoewel in 2014 met enige regelmaat door vrijwilligers hulp werd geboden, is er geen sprake van een vrijwilligersbeleid om de doelstelling van de stichting te verwezenlijken. Het bestuur van de Stichting Donateurs en de besturen van de vijf buitenlandse steunverenigingen verlenen allen hun steun op vrijwillige, onbezoldigde basis.

COMMUNICATIE

Naast de activiteiten die genoemd zijn in Hoofdstuk 1, voorziet de Stichting Donateurs het Centraal Bureau fondsenwerving (CBF) conform gestelde voorwaarden van documentatie die wordt gebruikt voor jaarlijkse toetsing van het CBF-Keur, dat de Stichting Donateurs sinds 2003 mag voeren.

De directeur van de stichting werkt regelmatig belangeloos samen met andere culturele instellingen en fondsen om kennis en ervaringen te delen.

KLACHTENPROCEDURE

Conform de eisen van het CBF-Keur kent de Stichting Donateurs Koninklijk Concertgebouworkest een formele klachtenprocedure. In het verslagjaar zijn geen klachten ontvangen.

Voor ieder concert wordt een harp uitgebreid gestemd.

6. MEERJARENBELEID

BESTEDINGEN

Als gevolg van het uitblijven van een extra hoofdsponsor en een structurele korting op de subsidie vanuit het ministerie van OCW van 500.000 euro per jaar vanaf 2012, heeft het orkest de Stichting Donateurs verzocht om gedurende de komende jaren een grotere bijdrage te leveren aan enkele specifieke projecten. De Stichting Donateurs heeft vanaf 2013 de financiële bijdrage aan de Academie verhoogd, evenals de jaarlijkse bijdrage aan de familieconcerten van het orkest, het Kennismakingsconcert en de Requiem-serie. In 2014 werd daaraan 'RCO Essentials', de nieuwe programmering op zaterdagavonden, toegevoegd.

Het Endowment Fund van de Stichting Donateurs wordt niet aangesproken voor deze extra steun. De groei van het vermogen wordt vooralsnog gerealiseerd uit het directe rendement op de beleggingen en, zoals in 2014, uit de baten boven begroting.

Aan deze extra bijdrage zijn door de Stichting Donateurs enkele voorwaarden verbonden, waaronder jaarlijks rapportage door het orkest over de ontvangen donaties en een jaarlijks geactualiseerd overzicht van de financiële noden van het orkest.

MUZIEKINSTRUMENTEN

De doelstellingen van de Stichting Donateurs, zoals hiervoor geformuleerd, blijven actueel. Volgens zowel het bestuur als de directie en de musici van het Koninklijk Concertgebouworkest blijft de behoefte aan muziekinstrumenten van de hoogste kwaliteit onverminderd groot. Voor de eerstvolgende jaren is het hun wens een contrabas voor de solocontrabassist te kunnen aankopen, evenals enkele violen en altviolen. Door instroom van diverse jonge, nieuwe houtblazers zal ook vanuit die groep naar verwachting de vraag naar vervangende instrumenten toenemen.

JONG TALENT

De directie van het Koninklijk Concertgebouworkest heeft van het Jongtalentprogramma een bijzonder aandachtspunt gemaakt en daarvoor de Stichting Donateurs verzocht om juist voor de daarmee samenhangende thema's zoals de Academie van het Koninklijk Concertgebouworkest de benodigde fondsen te blijven werven. De rol van de buitenlandse steungroepen wordt hierbij naar verwachting groter als liaison tussen het orkest en jong talent in de betreffende landen.

Het Koninklijk Concertgebouworkest heeft de Stichting Donateurs in 2012 verzocht om vanaf 2013 een viertal jaren extra bij te dragen aan de Academie. Het bestuur heeft hieronder voorwaarden in toegestemd en dit besluit in 2014 geëffectueerd. Ook in de begroting 2015 wordt de Academie weer meegenomen.

ENDOWMENT

Het Endowment Fund groeit gestaag. In 2014 was het rendement op het vermogen met ruim negen procent groei zeer goed te noemen. Inmiddels is sprake van een reserve waarmee op korte termijn het hoofd kan worden geboden aan eventuele acute financiële tegenwind bij het orkest. Maar het Endowment Fund is zeker niet voldoende groot om de continuïteit van het orkest te kunnen waarborgen.

De aanhoudende politieke en economische onzekerheid maken het grote belang van het Endowment Fund extra duidelijk. De Stichting Donateurs zal zich dan ook blijven inzetten om het Endowment Fund verder te laten groeien. In 2012 heeft het bestuur ervoor gekozen om in de komende vier jaar een groter deel van de baten uit fondsenwerving rechtstreeks te besteden aan een aantal specifieke projecten van het orkest, terwijl het rendement op het financieel vermogen wordt toegevoegd aan de financiële reserve. Het vigerende beleid om de financiële reserve niet te gebruiken voor financiering van lopende projecten van het orkest blijft daarmee dus gehandhaafd.

WERVINGSSTRATEGIE

De aandacht voor particuliere schenkers zal onverminderd groot blijven. De Stichting Donateurs hanteert hierbij een persoonlijke benadering met aandacht voor specifieke wensen van schenkers en heeft er het volste vertrouwen in dat verdieping van relaties leidt tot een toename van de baten. De grotere aandacht voor de mogelijkheden om de Stichting Donateurs op te nemen in het testament wierpen in 2014 hun vruchten af en zal ook in de nabije toekomst worden gecontinueerd. Daarnaast zal een nadrukkelijker beroep worden gedaan op vermogensfondsen en zal er aandacht zijn voor specifieke zakelijke groepen.

Het gebruik van nieuwe media zal in de toekomst steeds meer deel gaan uitmaken van de communicatiemix, waarbij het persoonlijke contact echter nooit naar de achtergrond mag verdwijnen.

INTERNATIONALE KANSEN

De Stichting Donateurs blijft investeren in internationale relaties, via de diverse buitenlandse steunverenigingen evenals op persoonlijke basis. De vele buitenlandse donateurs zorgen niet alleen voor een materiële bijdrage, maar vervullen ook een veel bredere ambassadeursrol voor het orkest in hun land.

INTERNE ORGANISATIE

De (internationale) fondsenwervende ambitie van de Stichting Donateurs vertaalt zich in een bescheiden groei van de organisatie. Daarbij vraagt de huidige economische situatie en groter wordende concurrentie op de fondsenwervende markt om extra fondsenwervende inspanningen. Juist in deze situatie is het van groot belang steeds weer zorg te dragen voor een hoge kwaliteit van de eigen werkzaamheden.

KOSTENONTWIKKELING

De kosten van de eigen organisatie blijven te allen tijde onder de grens die het CBF hieraan stelt; dit vereist een strakke kostenbewaking. De Stichting Donateurs acht het haar taak om binnen deze kaders te blijven acteren.

BELEGGINGSBELEID

De Stichting Donateurs Koninklijk Concertgebouworkest investeert in muziekinstrumenten van hoge kwaliteit en belegt in kwalitatief hoogwaardige financiële waarden. Het beleggingsbeleid van de Stichting Donateurs is primair gericht op beleggingen voor de lange termijn (langer dan 30 jaar). Het beleggingsdoel houdt het midden tussen vermogensbehoud en vermogensgroei. Het beleggingsbeleid is gericht op een stabiele waardegroei van het belegde vermogen, met als streefrendement een totaal rendement (som van inkomsten en vermogenswinst) van jaarlijks 5-6%. Uitgangspunt voor de verdeling over beleggingscategorieën is als volgt: aandelen 40%, obligaties 52,5%, liquiditeiten 5% en alternatieve categorieën (zoals onroerend goed) 2,5%. Daarbij wordt over de verschillende

beleggingscategorieën binnen een bandbreedte belegd van plus of minus circa 10%, afhankelijk van de ontwikkelingen in de financiële markten.

Gezien de resultaten over de afgelopen periode, kiest de Stichting Donateurs ervoor om haar gedefinieerde beleggingsbeleid te continueren. Het ingezette beleid wordt door het bestuur doorlopend getoetst aan de ontwikkelingen op de financiële markten.

Dit beleid wordt uitgevoerd door een professionele vermogensbeheerder die binnen vastgestelde bandbreedtes opereert voor de allocatie naar zakelijke en vastrentende waarden en liquide middelen.

VOORUITBLIK 2015

Zoals ook valt te lezen in de begroting voor 2015 (zie bijlage), is de verwachting dat de baten uit fondsenwerving in 2015 verder zullen doorgroeien, conform de trend die de afgelopen jaren waarneembaar is.

Het uitgangspunt voor 2015 is dat het aantal schenkers van zowel het Gouden Gilde als De Salon verder zal groeien. De structurele inkomsten vanuit de verschillende buitenlandse vriendengroepen zullen naar verwachting eveneens toenemen. En, hoewel terughoudend in de begroting opgenomen, zullen baten uit nalatenschappen naar verwachting blijvend een groter deel gaan uitmaken van de totale baten uit fondsenwerving. Naar verwachting zal in 2015 geen beroep worden gedaan op de reserves.

Voor het werven en onderhouden van toenemende baten uit grotere donaties, Fondsen op Naam en uit het buitenland wordt voorzien in een uitbreiding van de fondsenwervende capaciteit.

Repetitie van de Vijfde symfonie van Sjostakovitsj met dirigent Andris Nelsons, 6 oktober.

7. FINANCIËEL FUNDAMENT

De totale boekwaarde van de eigen instrumentencollectie daalde in 2014 als gevolg van de jaarlijkse afschrijving en verkoop van een altviool en enkele koperblaasinstrumenten met € 10.346.

Daar staat tegenover dat enkele hoogwaardige muziekinstrumenten werden verworven waardoor het totaal aantal instrumenten in de collectie toenam. Ook konden enkele zeer welluidende instrumenten in bruikleen worden genomen.

Per einde 2014 was de waarde van de muziekinstrumenten in eigendom van de Stichting € 4.384.004 die allen in bruikleen zijn gegeven aan leden van het Koninklijk Concertgebouworkest.

Het totaal van de beleggingen en liquide middelen maakte een royale groei door en bedroeg ultimo 2014 € 15.269.541.

Er werd in het beleggingsjaar 2014 een positief beleggingsresultaat genoteerd van 9,52 % ofwel € 1.017.376.

Het vermogen van de Stichting Donateurs bedroeg op 31 december 2014 € 19.392.428. Hiervan is een bedrag van € 1.291.923 vastgelegd in achttien Fondsen op Naam. Zowel de reserves als de fondsen staan ter beschikking van de doelstelling van de Stichting.

68

De baten uit eigen fondsenwerving in 2014 zijn zeer goed te noemen; het totale resultaat kwam ruim boven de begroting uit. De ontvangst van enkele royale legaten, nalatenschappen en beleggingen droeg hieraan in belangrijke mate bij.

Enkele verwachte schenkingen, die in de begroting 2014 waren meegenomen, werden niet in 2014 geëffectueerd. Deze zullen naar alle waarschijnlijkheid, in ieder geval voor een deel, alsnog in 2015 worden ontvangen. In totaal ontving de Stichting Donateurs in 2014 een bedrag van € 2.129.893 aan schenkingen. Dat betreft een resultaat van ruim driehonderdvijftigduizend euro boven budget. Met ruim drie miljoen euro, behoort de totale som der baten tot een van de beste wervingsresultaten in de geschiedenis van de stichting. De kosten bleven in 2014 ruim binnen het budget.

Hoewel er geen wisselingen waren in de personele samenstelling en het fondsenwervende team dus bleef bestaan uit dezelfde personen, werd de vaste formatie uitgebreid, zei het in zeer beperkte mate. Dit was noodzakelijk om de grote mate van flexibiliteit van inzet van de diverse collega's in avonduren, weekenden en in het buitenland structureel te kunnen compenseren.

Het saldo van vorderingen en kortlopende schulden per eind 2014 bedroeg € - 261.117. Dit is wordt met name veroorzaakt door bestedingen c.q. schenkingen aan het Koninklijk Concertgebouworkest die na balansdatum worden voldaan.

NORM KOSTEN FONDSWerving

Het Centraal Bureau Fondsenwerving (CBF) stelt als norm voor de kosten van fondsenwerving, als percentage van de baten uit eigen fondsenwerving, een gemiddelde

over drie jaar van maximaal 25%. In 2014 bedroegen de kosten als percentage van de baten uit eigen fondsenwerving voor de Stichting Donateurs Koninklijk Concertgebouworkest 17,6%. Het gemiddelde over de afgelopen drie jaar komt daarmee op 18,6%.

Het in 2014 gerealiseerde percentage bleef ruim onder het begrootte percentage van 21,6%, doordat de baten uit fondsenwerving de begroting royaal overstegen en de kosten lager uitkwamen dan begroot.

NORM BESTEDING AAN DOELSTELLING

Over 2014 betrof de bestedingsratio 32,2%. Dit betekent dat 32,2% van de totale ontvangen baten uit fondsenwerving in 2014 werd besteed aan het doel van de Stichting. In dit percentage zijn echter niet meegenomen de investeringen die door de Stichting Donateurs werd gedaan in 2014 bij de verwerving van hoogwaardige muziekinstrumenten en de toevoeging aan het Endowment Fund van het orkest. Die groei van instrumentencollectie en endowment wordt uiteraard ook tot een primaire doelstelling van de stichting gerekend. Het bestedingspercentage is lager dan begroot, omdat zowel de baten uit fondsenwerving als het positieve resultaat van de beleggingen ruim boven budget uitkwamen. Ook werd een grote besteding aan het orkest (aankoop contrabas) nog niet gedaan, aangezien het instrument nog niet werd gevonden. Een deel van het in 2014 niet besteedde budget zal opnieuw beschikbaar worden gesteld in 2015.

NORM PERCENTAGE BEHEER EN ADMINISTRATIE

Het bestuur hanteert als norm voor het percentage kosten beheer en administratie ten opzichte van de totale lasten, dat dit op langere termijn minder is dan 3,5%. In 2014 werd een percentage gerealiseerd van 2,6%, waarmee het 3-jaars gemiddelde uitkomt op 2,8 procent. Jaarlijks wordt door het bestuur nagegaan of deze norm aanpassing behoeft.

VERMOGENSBEHEER

In 2014 werd het merendeel van het vermogen van de Stichting Donateurs beheerd door ABN Amro Bank, conform het beleggingsbeleid, zoals dat hiervoor is beschreven. Rapportage door de vermogensbeheerder aan het bestuur vond plaats op maandelijkse basis.

Een bedrag van circa € 200.000 uit een nalatenschap bevond zich op een deposito rekening van ING.

69

Aanvoerder Petra van der Heide in actie bij DWDD.

Concertmeester Liviu Prunaru en contrabassist Olivier Thiery voeren het Gran duo concertante van Giovanni Bottesini uit, op het Salonbal op 31 oktober. Meer dan 500 ondernemers en hun gasten genoten ervan.

JAARREKENING 2014

1. BALANS PER 31 DECEMBER

ACTIVA	2014	2013
1. Materiële vaste activa		
Voor de doelstelling (muziekinstrumenten)	4.384.004	4.394.350
2. Effecten	10.348.537	8.737.698
3. Vorderingen	580.695	510.098
4. Liquide middelen	4.921.004	5.092.703
TOTAAL ACTIVA	20.234.240	18.734.849
PASSIVA	2014	2013
5. Reserves en fondsen (eigen vermogen)		
<i>reserves</i>		
Stichtingskapitaal	23	23
Reserve als bron van inkomsten	13.716.478	12.077.394
Reserve financiering activa (muziekinstrumenten)	4.384.004	4.394.350
	18.100.505	16.471.767
<i>fondsen</i>		
Bestemmingsfondsen op naam	1.291.923	1.173.685
	19.392.428	17.645.452
6. Kortlopende schulden		
Crediteuren	86.811	20.706
RC Koninklijk Concertgebouworkest	718.495	1.065.527
Vooruitontvangen gelden	0	2.000
Overige schulden	36.506	1.164
	841.812	1.089.397
TOTAAL PASSIVA	20.234.240	18.734.849

2. STAAT VAN BATEN EN LASTEN

FONDSENWERVING	rekening 2014	begroting 2014	rekening 2013
1. Baten uit eigen fondsenwerving			
Donaties, giften en schenkingen	1.265.773	1.211.000	1.614.847
Legaten	86.000	375.000	10.000
Nalatenschappen	574.894	20.000	425.571
De Salon	203.226	170.000	156.750
	2.129.893	1.776.000	2.207.168
2. Rentebaten en baten uit beleggingen	1.057.778	150.000	629.036
3. Overige baten	66.000	60.000	60.000
SOM DER BATEN	3.253.671	1.986.000	2.896.204

LASTEN			
4. Besteed aan doelstelling			
Steun aan Stichting Koninklijk Concertgebouworkest	858.266	997.000	1.056.661
Ondersteuning (voormalig) personeelsleden Stichting Koninklijk Concertgebouworkest	10.800	13.500	5.700
Uitvoeringskosten besteed aan doelstelling	180.085	192.050	174.724
Totaal bestedingen	1.049.151	1.202.550	1.237.085
5. Wervingskosten			
<i>Kosten eigen fondsenwerving:</i>			
(In)directe verwervingskosten	190.470	205.000	225.041
Uitvoeringskosten	184.736	179.050	172.280
	375.206	384.050	397.321
Kosten van beleggingen	43.415	35.000	35.416
6. Kosten beheer en administratie	38.924	37.900	37.651
SOM DER LASTEN	1.506.695	1.659.500	1.707.473

RESULTAAT	1.746.976	326.500	1.188.731
Overschot is toegevoegd/onttrokken aan:			
Vrij besteedbaar vermogen (<i>restant winstverdeling</i>)	1.639.084	pm	1.056.508
<i>Vastgelegd vermogen:</i>			
Fonds activa doelstelling	-10.346	pm	-54.877
Fonds op naam	118.238	pm	187.100
	1.746.976	0	1.188.731

OPBOUW RATIO'S	3-jaars gemiddelde	rekening 2014	begroting 2014	rekening 2013	rekening 2012
Kosten eigen fondsenwerving* als percentage van baten uit eigen fondsenwerving	18,6%	17,6%	21,6%	18,0%	20,2%
Bestedingsratio van de totale baten	32,0%	32,2%	60,6%	42,7%	21,1%
Percentage beheer en administratie	2,8%	2,6%	2,3%	2,2%	3,5%
Kosten fondsenwerving totaal als percentage van de totale baten	13,9%	12,9%	21,1%	14,9%	14,0%
Bestedingsdeel van de totale lasten	66,7%	70,0%	72,0%	72,0%	58,0%

* Volgens CBF richtlijn geldt een maximum 3-jaars gemiddelde van 25%

3. KASSTROOMOVERZICHT

KASSTROOMOVERZICHT	*) 1.000 euro	2014	2013
1. Kasstroom uit operationele activiteiten			
Exploitatieresultaat			
Som der baten		3.254	2.896
Som der lasten		1.507	1.707
Exploitatiesaldo		1.747	1.189
Ongerealiseerde koersresultaat effecten		-805	-372
		942	817
Bij:			
Mutatie voorzieningen		0	0
Afschrijving materiële vaste activa		36	72
		978	889
Bruto kasstroom uit operationele activiteiten		978	889
Mutatie vorderingen		-71	-11
Mutatie kortlopende schulden		-248	628
Mutatie effecten - netto inleg/onttrekking		-620	304
Mutatie effecten - herbelegging inkomsten		-186	-229
		-146	1.580
Netto kasstroom uit operationele activiteiten		-146	1.580
2. Kasstroom uit investeringsactiviteiten			
Investeringen in materiële vaste activa		57	20
Desinvesteringen in materiële vaste activa		-31	-3
		-26	-17
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		-26	-17
3. Kasstroom uit financieringsactiviteiten		0	0
MUTATIE LIQUIDE MIDDELEN 1-/2-/3		-172	1.563
Liquide middelen einde boekjaar		4.921	5.093
Liquide middelen begin boekjaar		5.093	3.530
MUTATIE LIQUIDE MIDDELEN		-172	1.563

4. ALGEMENE TOELICHTING

ACTIVITEITEN

De stichting stelt zich ten doel steun te verlenen aan de ‘Stichting Koninklijk Concertgebouworkest (hierna KCO) en/of aan de leden van dit orkest, alles in de ruimste zin des woords’.

TOELICHTING OP HET KASSTROOMOVERZICHT

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen. Ontvangst en uitgaven uit hoofde van interest, ontvangen dividenden en winstbelastingen zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten. Transacties waarbij geen instroom of uitstroom van kasmiddelen plaatsvindt, zijn niet in het kasstroomoverzicht opgenomen.

SCHATTINGEN

Om de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening te kunnen toepassen, is het nodig dat de directie zich over verschillende zaken een oordeel vormt en dat zij schattingen maakt die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in art. 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de betreffende jaarrekeningposten.

RICHTLIJN VERSLAGGEVING FONDSENWERVENDE INSTELLINGEN

De Stichting Donateurs Koninklijk Concertgebouworkest draagt het CBF-KEUR sinds 2003. Dit is een keurmerk dat door de Stichting Centraal Bureau Fondsenwerving wordt verleend aan fondsenwervende instellingen die voldoen aan de gestelde eisen vastgelegd in het Reglement CBF-Keur. Het financieel jaarverslag is ingericht volgens de Richtlijn Verslaggeving Fondsenwervende Instellingen die is gepubliceerd door de Raad voor de Jaarverslaggeving. Doel van deze richtlijn is inzicht te geven in de kosten van de organisatie en de besteding van de gelden in relatie tot het doel waarvoor die fondsen bijeengebracht zijn. Deze inrichting is tevens één van de voorwaarden voor het verkrijgen van het CBF-Keur. Vastgesteld moet worden dat deze stringente verslaggeving voor een vermogensfonds evenwel op een aantal punten onduidelijkheden oproept. In de verschillende toelichtingen is geprobeerd de gewenste helderheid te scheppen.

75

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN DE ACTIVA EN PASSIVA

Algemeen

De Stichting Donateurs Koninklijk Concertgebouworkest is gevestigd op de Jacob Obrechtstraat 51 te Amsterdam. De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van RJ 650 Fondsenwervende Instellingen en de stellige uitspraken van de richtlijnen voor de jaarverslaggeving, die uitgegeven zijn door de Raad voor de Jaarverslaggeving.

Activa en verplichtingen worden in het algemeen gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs of tegen actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen verkrijgingsprijs.

Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van het voorgaand jaar, tenzij anders vermeld.

Materiële vaste activa

Met betrekking tot de waardering van de muziekinstrumenten wordt onderscheid gemaakt tussen strijkinstrumenten, blaasinstrumenten en overige instrumenten. De strijkinstrumenten worden gewaardeerd tegen de aankoopwaarde, respectievelijk verkrijgingsprijs bij schenking. Over de strijkinstrumenten wordt niet afgeschreven. De blaasinstrumenten en de overige instrumenten worden gewaardeerd tegen aankoopwaarde verminderd met lineair berekende afschrijvingen op basis van de geschatte economische levensduur.

De materiële vaste activa worden per balansdatum beoordeeld op bijzondere waardeverminderingen. Eventuele waardeverminderingen worden direct ten laste gebracht van het resultaat.

Effecten

Effecten worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Alle effecten zijn opgenomen in de handelsportefeuille. De portefeuille wordt gewaardeerd tegen actuele waarde. Waardeveranderingen worden rechtstreeks verwerkt in de staat van baten en lasten.

Transactiekosten die toe te rekenen zijn aan effecten worden rechtstreeks verantwoord in de staat der baten en lasten.

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Handelsvorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Als de ontvangst van de vordering is uitgesteld op grond van een verlengde overeengekomen betalingstermijn wordt de reële waarde bepaald aan de hand van de contante waarde van de verwachte ontvangsten en worden er op basis van de effectieve rente rente-inkomsten ten gunste van de winst-en-verliesrekening gebracht. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

Liquide middelen

Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Reserves en fondsen

Reserves en fondsen bestaan uit stichtingskapitaal, een reservering als bron van inkomsten, een reserve voor financiering activa en bestemmingfondsen op naam. De reserve als bron van inkomsten heeft het karakter van een algemene reserve. De reservering financiering activa betreft vermogen dat is vastgelegd in activa die worden aangewend voor de bedrijfsvoering (muziekinstrumenten).

Lang- en kortlopende schulden

Kortlopende schulden hebben een resterende looptijd korter dan een jaar. De Stichting heeft geen schulden langer dan een jaar. De reële waarde benadert de boekwaarde vanwege het kortlopende karakter.

GRONDSLAGEN VOOR DE BEPALING VAN HET RESULTAAT

Begroting

Overeenkomstig de Richtlijn Verslaggeving Fondsenwervende Instellingen is in het financieel jaarverslag naast de vergelijkende cijfers van het voorgaande jaar de begroting van het verslagjaar opgenomen in de staat van baten en lasten. Deze begroting is door het bestuur van de Stichting Donateurs Koninklijk Concertgebouworkest goedgekeurd.

Baten

De opbrengsten bestaan uit ontvangen donaties, giften, schenkingen, legaten, nalatenschappen en het resultaat van beleggingen in het verslagjaar, alsmede alle overige aan enig boekjaar toe te rekenen baten. Een onderdeel van de overige baten betreft de verhuur van instrumenten aan de Stichting Koninklijk Concertgebouworkest; de opbrengst is ruim voldoende om de kosten van verzekering en onderhoud te dekken. De toegezegde periodieke uitkeringen worden als baten verantwoord in het jaar van ontvangst. Baten uit nalatenschappen worden opgenomen in het boekjaar waarin de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Voorlopige uitbetalingen in de vorm van voorschotten worden in het boekjaar waarin ze worden ontvangen verantwoord als baten uit nalatenschappen.

Rentebaten en rentelasten

Rentebaten en -lasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende activa en passiva.

Dividenden

Te ontvangen dividenden van niet op nettovermogenswaarde gewaardeerde effecten worden verantwoord zodra het recht hierop is verkregen.

Waardeveranderingen financiële instrumenten gewaardeerd tegen reële waarde

Waardeveranderingen van financiële instrumenten worden rechtstreeks verwerkt in de winst- en verliesrekening.

Lasten

De lasten betreffen de op het jaar betrekking hebbende kosten en worden onderverdeeld naar de volgende drie categorieën:

- ◆ wervingskosten
- ◆ besteed aan doelstelling
- ◆ kosten beheer en administratie

Kantoor- en personeelskosten worden middels een verdeelsleutel op basis van de uren besteding van het personeel toegewezen aan de categorieën. 45% wordt toegerekend aan wervingskosten, 45% aan lasten besteed aan de doelstelling en de overige 10% aan beheer- en administratielasten.

Afschrijvingen

Afschrijvingen op materiële vast activa worden berekend door middel van vaste percentages van de aanschafwaarde en op basis van de verwachte economische levensduur.

Personeelsbeloningen

Periodiek betaalbare beloningen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de winst-en-verliesrekening voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers.

Pensioenen

De Stichting heeft alle pensioenregelingen verwerkt volgens de verplichtingenbenadering. De over het verslagjaar verschuldigde premie wordt als last verantwoord.

Flautist Jos de Lange snijdt in de zomervakantie alvast rieten voor het nieuwe seizoen.

5. TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER

VASTE ACTIVA

1. Materiële vaste activa

Bedrijfsmiddelen ten behoeve van de bedrijfsvoering

Door de Stichting worden de hoogwaardige instrumenten verhuurd aan de Stichting Koninklijk Concertgebouworkest.

Het verloop van de bedrijfsmiddelen ten behoeve van de bedrijfsvoering is als volgt:

MATERIËLE VASTE ACTIVA				
	strijk- instrumenten	blaas- instrumenten	overige instrumenten	totaal
Stand per 1 januari 2014				
Aanschafwaarde	4.246.032	467.973	284.683	4.998.688
Cumulatieve afschrijvingen	0	-358.497	-245.841	-604.338
	4.246.032	109.476	38.842	4.394.350
Mutaties 2014				
Investeringen	0	26.477	30.356	56.833
Desinvesteringen	aanschafwaarde -21.328	-30.859	0	-52.187
	cum. afschrijving 0	20.953	0	20.953
Afschrijvingen	0	-24.653	-11.292	-35.945
	-21.328	-8.082	-19.064	-10.346
Stand per 31 december 2014				
Aanschafwaarde	4.224.704	463.591	315.039	5.003.334
Cumulatieve afschrijvingen	0	-362.197	-257.133	-619.330
BOEKWAARDE	4.224.704	101.394	57.906	4.384.004
Afschrijvingspercentages	0%	10%	10%	

De afschrijvingen van de blaas- en overige instrumenten worden naar tijdsgelang vanaf het moment van ingebruikneming berekend.

2. Effecten

De samenstelling van de effectenportefeuille is als volgt:

	31 december 2014 beurswaarde ultimo 2014	31 december 2013 beurswaarde ultimo 2013
PORTEFEUILLE ABN AMRO	10.348.537	8.737.698

De effecten zijn voor rekening en risico van de Stichting in beheer gegeven aan ABN Amro bank en staan ter vrije beschikking van de Stichting.

Het beleggingsbeleid van de Stichting Donateurs is primair gericht op beleggingen voor de lange termijn (langer dan 30 jaar). Het risicoprofiel van de beleggingen kan omschreven worden als matig defensief. Het beleggingsdoel houdt het midden tussen vermogensbehoud en vermogensgroei. Het beleggingsbeleid is gericht op een stabiele waardegroei van het belegde vermogen, met als streefrendement een totaalrendement (som van inkomsten en vermogenswinst) van jaarlijks 5-6%. Uitgangspunt voor de verdeling over beleggingscategorieën is als volgt: aandelen 40%, obligaties 52,5%, liquiditeiten 5% en alternatieve categorieën (zoals onroerend goed) 2,5%. Daarbij wordt over de verschillende beleggingscategorieën belegd binnen een bandbreedte van plus of minus circa 10%, afhankelijk van de ontwikkelingen in de financiële markten.

VLOTTENDE ACTIVA

3. Vorderingen

Deze post is als volgt samengesteld:

	31 december 2014	31 december 2013
Rente	5.633	16.278
Belasting	15.999	90.554
Debiteuren	122.513	41.599
Overige vorderingen	436.550	361.667
TOTAAL	580.695	510.098

Overige vorderingen hebben voornamelijk betrekking op erfstellingen en legaten. Alle vorderingen hebben een looptijd van korter dan een jaar. Het maximale kredietrisico per balansdatum is de reële waarde van elke post uit de vorderingen zoals bovenstaand omschreven.

4. Liquide middelen

Dit betreft de direct opeisbare gelden bij bankinstellingen, de rekeningcourant-saldi en deposito's. Het totaal aan liquide middelen op 31 december 2014 bedraagt € 4.921.004.

5. Reserves en fondsen

De mutaties in reserves en fondsen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

MUTATIES IN RESERVES EN FONDSEN			
	1 januari 2014	exploitatiesaldo	31 december 2014
Reserves			
Stichtingskapitaal	23	0	23
Reserve als bron van inkomsten	12.077.394	1.639.084	13.716.478
Reserve financiering activa	4.394.350	-10.346	4.384.004
	16.471.767	1.628.738	18.100.505
Fondsen			
Bestemmingsfondsen op naam	1.173.685	118.238	1.291.923
TOTAAL	17.645.452	1.746.976	19.392.428

Reserve financiering activa doelstelling

Het vermogen dat is vastgelegd in het kader van de doelstelling betreft de activa ten behoeve van de doelstelling, bestaande uit instrumenten.

Om de continuïteit in de steunverlening aan de Stichting Koninklijk Concertgebouworkest te kunnen waarborgen is gekozen voor de opbouw van een vermogensfonds. Het opbouwen van deze reserve is een hoofdactiviteit van de Stichting Donateurs: met het rendement van dit vermogen kunnen concrete projecten gefinancierd worden. Het verworven vermogen blijft, ook op de lange termijn, in stand door te investeren in instrumenten, die passen bij de unieke klankkeur van het Koninklijk Concertgebouworkest en te beleggen in hoogwaardige financiële waarden. Vervolgens kan met het rendement van het besteedbaar vermogen jaarlijks een aantal concrete projecten worden gefinancierd.

SPECIFICATIE / VERLOOP BESTEMMINGSFONDSEN OP NAAM				
	1 januari 2014	toevoeging boekjaar	onttrekking boekjaar	31 december 2014
N.n. / bestemd voor educatieve activiteiten	85.378	5.000	25.312	65.066
N.n. / bestemd voor educatieve activiteiten	56.000		4.000 *	52.000
Bernard Haitink Fonds voor jong talent	171.592		8.000	163.592
Willem Mengelberg Fonds	280.000			280.000
Christiaan Vlek Fonds	96.705	1.100		97.805
Van Ees-Havenstein Fonds	50.500			50.500
Jacobson Fonds	42.400	10.000		52.400
Els Mosler Fonds	53.110	10.000		63.110
Willem & Wihelmina Bouwes Fonds	45.000	10.000		55.000
Irwan Rachman Fonds	68.000	26.000	25.000	69.000
Für Elise Fonds	50.000		50.000	0
Huib Kersten Fonds	30.000	15.000		45.000
De Witt Wijnen Fonds	20.000	10.000	3.600	26.400
In Memoriam Hester van Kralingen Fonds	50.000			50.000
Pan Fonds	50.000			50.000
Fonds in oprichting - n.n.	25.000	25.000		50.000
Frances Fonds	0	20.000		20.000
CS Fonds	0	4.000		4.000
Het Mozartgenootschap	0	38.050		38.050
Kirill Kondrashin Fonds	0	60.000		60.000
TOTAAL	1.173.685	234.150	115.912	1.291.923

* Vrijval 4% per jaar, ingangsdatum fonds 2003.

Doelstelling per fonds

De doelstellingen van de fondsen worden op pag. 38-42 toegelicht.

6. Kortlopende schulden

Kortlopende schulden zijn crediteuren, de rekeningcourantverhouding met het Koninklijk Concertgebouworkest en vooruitontvangen gelden. De rekening-courant verhouding met het KCO betreft in rekening gebrachte salariskosten, doorbelaste overige kosten, zoals huur, gecorrigeerd met verschuldigde schenkingen en huur instrumenten in 2014.

Deze post is als volgt samengesteld:

	31 december 2014	31 december 2013
Crediteuren	86.811	20.706
Rekening-courant Koninklijk Concertgebouworkest	718.495	1.065.527
Vooruitontvangen gelden	0	2.000
Overige schulden	36.506	1.164
TOTAAL	841.812	1.089.397

De koperblazerssectie voor Arcana van Edgard Varèse tijdens de repetitie op 23 september.

6. TOELICHTING OP STAAT VAN BATEN EN LASTEN

1. Baten uit eigen fondsenwerving

De totale baten uit eigen fondsenwerving bedragen € 2.129.893 (2013: € 2.207.168).

De bedrag is als volgt opgebouwd: donaties, giften en schenkingen € 1.265.773, legaten € 86.000, nalatenschappen € 574.894 en De Salon € 203.226.

Tot en met 2014 is voor € 24.459.232 aan giften ontvangen en toezeggingen gekregen.

Daarvan was ultimo 2014 een bedrag van € 22.089.649 ontvangen. Het nog te ontvangen bedrag van € 2.326.107 is hieronder gespecificeerd.

BATEN UIT EIGEN FONDSWERVING	
jaar	bedrag
1993 t/m 2013	20.003.232
ontvangen in het boekjaar 2014	2.129.893
ontvangen tot en met jaar 2014	22.133.125
nog te ontvangen (voornamelijk periodieke schenkingen):	
2014 achterstallig	11.107
2015	789.000
2016	598.000
2017	397.000
2018	301.000
latere jaren	60.000
	24.289.232
De Salon nog te ontvangen:	
2014 achterstallig 92.263	pm
Dit bedrag is opgenomen onder de post vorderingen en wordt verantwoord bij de ontvangen bedragen in het boekjaar 2014.	
2015	92.500
2016 en latere jaren	77.500
TOTAAL	24.459.232

FONDSEN OP NAAM (onderdeel van het saldo ontvangen tot en met jaar 2014)	
Tot en met 2014 zijn twintig afzonderlijke fondsen op naam opgericht, te weten:	
N.n. / bestemd voor educatieve activiteiten	65.066
N.n. / bestemd voor educatieve activiteiten	52.000
Bernard Haitink Fonds voor jong talent	163.592
Willem Mengelberg Fonds	280.000
Christiaan Vlek Fonds	97.805
Van Ees-Havenstein Fonds	50.500
Jacobson Fonds	52.400
Els Mosler Fonds	63.110
Willem & Wihelmina Bouwes Fonds	55.000
Irwan Rachman Fonds	69.000
Für Elise Fonds	0
Huib Kersten Fonds	45.000
De Witt Wijnen Fonds	26.400
In Memoriam Hester van Kralingen Fonds	50.000
Pan Fonds	50.000
Fonds in oprichting - n.n.	50.000
Frances Fonds	20.000
CS Fonds	4.000
Het Mozartgenootschap	38.050
Kirill Kondrashin Fonds	60.000
TOTAAL	1.291.923

84 Dit bedrag wordt separaat verantwoord op de balans als bestemmingsfonds onder het vastgelegd vermogen.

2. Rentebaten en baten uit beleggingen

De opbrengst beleggingen bestaat uit:

RESULTAAT BELEGGINGEN			
Effectenportefeuille	2014	begroting 2014	2013
Inkomsten effectenportefeuille	212.428	150.000	211.027
Koersresultaat effecten	804.948	0	371.900
Rente liquide middelen (bank, giro en depositierekening)	40.402	0	46.109
TOTAAL	1.057.778	150.000	629.036

De met de beleggingen samenhangende kosten bedroegen in 2014 € 43.415.

Dit is een toename van € 7.999 ten opzichte van 2013.

3. Overige baten

OVERIGE BATEN			
	2014	begroting 2014	2013
Opbrengst verhuur instrumenten	66.000	60.000	60.000
TOTAAL OVERIGE BATEN	66.000	60.000	60.000

4. Besteed aan doelstelling

BESTEED AAN DOELSTELLING			
	2014	begroting 2014	2013
Steun aan St. Kon. Concertgebouworkest			
Afschrijving instrumenten	35.945	75.000	71.865
Premie verzekeringen instrumenten	71.718	65.000	62.420
Onderhoud instrumenten	20.243	50.000	56.734
Ontwikkeling musici / De Orkestacademie	138.527	135.000	135.180
Uitkeringen Willem Mengelberg Fonds	10.787	14.000	13.129
Uitkeringen Bernard Haitink Fonds	18.000	12.500	6.768
Uitkeringen Christiaan Vlek Fonds	5.189	8.000	3.468
Uitkeringen Jacobson Fonds	2.500	10.000	0
Uitkeringen Mosler Fonds	7.948	20.000	7.500
Uitkeringen Bouwes Fonds	5.720	4.000	650
<i>Bestedingen overig</i>			
Familieconcerten, educatieve en artistieke projecten	291.689	353.500	448.947
RCO Universe	250.000	250.000	250.000
	858.266	997.000	1.056.661
Ondersteuning (voormalig) personeelsleden KCO			
Kerstgeschenk gepensioneerden/representatie	5.800	5.500	5.700
Bijdrage personeelsfeest	5.000	5.000	0
Bijdrage huur muziekinstrumenten (derden, waaronder NMF)	0	3.000	0
	10.800	13.500	5.700
TOTAAL STEUN/ONDERSTEUNING DOELSTELLING	869.066	1.010.500	1.062.361
Uitvoeringskosten besteed aan doelstelling	180.085	192.050	174.724
TOTAAL BESTEED AAN DOELSTELLING	1.049.151	1.202.550	1.237.085

85

5. Wervingskosten

WERVINGSKOSTEN			
	2014	begroting 2014	2013
(In)directe verwervingskosten			
Bijeenkomsten/werving particulieren	90.744	85.000	121.004
Bijeenkomsten/werving De Salon	24.341	40.000	27.570
Wervingskosten Buitenlandse Vrienden	68.369	30.000	63.158
Publiciteit	7.016	50.000	13.309
	190.470	205.000	225.041
Uitvoeringskosten (zie tabel I / kolom 2)	184.736	179.050	172.280
TOTAAL KOSTEN EIGEN WERVINGSKOSTEN	375.206	384.050	397.321
Kosten van beleggingen	43.415	35.000	35.416
TOTAAL WERVINGSKOSTEN	418.621	419.050	432.737

6. Kosten beheer en administratie doelstelling

(zie tabel I / kolom 3) **38.924 37.900 37.651**

TABEL I Lasten verdeling en toerekening aan de doelstelling

	doelstelling steun aan KCO	fondsen- werving	beheer en admin.	totaal 2014	begroting 2014	totaal 2013
Steun aan St. KCO	858.266			858.266	997.000	1.056.661
Ondersteuning (voormalig) personeelsleden KCO	10.800			10.800	13.500	5.700
Bijeenkomsten/ particulieren		90.744		90.744	85.000	121.004
Bijeenkomsten/werving de Salon		24.341		24.341	40.000	27.570
Wervingskosten Buitenlandse Vrienden		68.369		68.369	30.000	63.158
Publiciteit		7.016		7.016	50.000	13.309
Kosten beleggingen		43.415		43.415	35.000	35.416
Uitvoeringskosten						
<i>Salaris/sociale lasten</i>	120.535	120.535	26.786 *	267.855	260.000	235.749
<i>Pensioenlasten</i>	12.234	12.234	2.719 *	27.187	40.000	29.232
<i>Overige personeelskosten</i>	8.858	8.858	1.968 *	19.684	19.000	18.067
<i>Kantoorkosten</i>	33.530	33.530	7.451 *	74.511	60.000	93.464
<i>Bestuur/afd. e.d.</i>		2.231	0	2.231	1.000	547
<i>Databeheer</i>	2.687		0	2.687	20.000	3.319
Overige algemene kosten:						
<i>Bankkosten</i>	2.241		0	2.241	1.500	1.975
<i>Notariskosten</i>	0	7.348	0	7.348	7.500	2.303
TOTAAL	1.049.151	418.621	38.924	1.506.695	1.659.500	1.707.474

* Van de personeelskosten en kantoorkosten is 45% bestemd voor het beheer van de collectie muziekinstrumenten, 45% is besteed aan fondsenwerving en 10% is besteed aan algemeen beheer en administratiekosten.

PERSONEEL

	rekening 2014	begroting 2014	rekening 2013
Gemiddeld aantal personeelsleden	4,1	4,0	3,7
Totaal bezoldiging bestuurders en toezichhouders	0	0	0
Leningen, voorschotten en garanties verstrekt aan bestuurders en toezichhouders	0	0	0

BELONING DIRECTEUR

	2014	2013
Dienstverband:		
aard (looptijd)	onbepaald	
uren	36,25	
part-time percentage	100	
periode	01/01-31/12	
<i>Beloning</i>		
brutoloon	65.220	
vakantiegeld	5.177	
eindejaarsuitkering	2.000	
variabel jaarinkomen	5.715	78.112
SV-lasten (werkgeversdeel)	7.059	
Belastbare vergoedingen	0	
Pensioenlasten (werkgeversdeel)	11.743	
TOTAAL	96.914	91.602

OVERIGE GEGEVENS

Het exploitatieresultaat bedraagt € 1.746.976 en de bestemming van dit resultaat is als volgt:

Besteedbaar vermogen	
Reserve als bron van inkomsten	1.639.084
Vastgelegd vermogen	
Fonds activa doelstelling	-10.346
Fonds op Naam	118.238
TOTAAL	1.746.976

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan het bestuur van Stichting Donateurs Koninklijk Concertgebouworkest

Wij hebben de in dit verslag op pagina 21 tot en met 40 opgenomen jaarrekening 2014 van Stichting Donateurs Koninklijk Concertgebouworkest te Amsterdam gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2014 en de staat van baten en lasten over 2014 met de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van de stichting is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven in overeenstemming met Richtlijn 650 voor fondsenwervende instellingen van de Nederlandse Raad voor de Jaarverslaggeving. Het bestuur is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden.

Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van de door het bestuur van de stichting gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Ref.: e0348998

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V., Thomas R. Malthusstraat 5, 1066 JR Amsterdam, Postbus 90357, 1006 BJ Amsterdam
T: 088 792 00 20, F: 088 792 96 40, www.pwc.nl

'PwC' is het merk waaronder PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. (KvK 34180285), PricewaterhouseCoopers Belastingadviseurs N.V. (KvK 34180284), PricewaterhouseCoopers Advisory N.V. (KvK 34180287), PricewaterhouseCoopers Compliance Services B.V. (KvK 51414406), PricewaterhouseCoopers Pensions, Actuarial & Insurance Services B.V. (KvK 54226368), PricewaterhouseCoopers B.V. (KvK 34180289) en andere vennootschappen handelen en diensten verlenen. Op deze diensten zijn algemene voorwaarden van toepassing, waarin onder meer aansprakelijkheidsvoorwaarden zijn opgenomen. Op leveringen aan deze vennootschappen zijn algemene inkoopvoorwaarden van toepassing. Op www.pwc.nl treft u meer informatie over deze vennootschappen, waaronder deze algemene (inkoop)voorwaarden die ook zijn gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Amsterdam.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Donateurs Koninklijk Concertgebouworkest per 31 december 2014 en van het resultaat over 2014 in overeenstemming met Richtlijn 650 voor fondsenwervende instellingen van de Nederlandse Raad voor de Jaarverslaggeving.

Mededeling betreffende het bestuursverslag

Wij hebben het bestuursverslag gelezen teneinde van materieel belang zijnde inconsistenties, indien aanwezig, met de gecontroleerde jaarrekening te onderkennen. Op basis van het doorlezen van het bestuursverslag vermelden wij dat het bestuursverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de informatie in de jaarrekening en dat het bestuursverslag alle informatie bevat die vereist is volgens Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 650 'Fondsenwervende instellingen'. Wij hebben geen controle- of beoordelingswerkzaamheden uitgevoerd op de informatie in het bestuursverslag.

Amsterdam, 16 maart 2015
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Origineel getekend door drs. W. Poot RA

Bijlage 1

BEGROTING 2015

BEGROTING	2014	realisatie 2014	2015
FONDSWerving			
Baten uit eigen fondsenwerving			
Donaties, giften en schenkingen	1.211.000	1.265.773	1.910.510
Legaten	375.000	86.000	25.000
Nalatenschappen	20.000	574.894	25.000
De Salon	170.000	203.226	157.500
Overige baten	0	0	0
	1.776.000	2.129.893	2.118.010
Resultaat beleggingen			
Rentebaten en baten uit beleggingen	150.000	1.057.778	150.000
opbrengst verhuur instrumenten	60.000	66.000	60.000
	1.986.000	3.253.671	2.328.010
LASTEN			
Besteed aan doelstelling			
Steun aan St. Koninklijk Concertgebouworkest	997.000	858.266	1.247.500
Ondersteuning (voormalig) personeelsleden			
Stichting Koninklijk Concertgebouworkest	13.500	10.800	8.500
Uitvoeringskosten besteed aan doelstelling	192.050	180.085	274.250
	1.202.550	1.049.151	1.530.250
Wervingskosten			
	21,6%	17,6%	24,0%
<i>Kosten eigen fondsenwerving</i>			
(In)directe verwervingskosten	205.000	190.470	285.000
Uitvoeringskosten	179.050	184.736	222.750
	384.050	375.206	507.750
Kosten van beleggingen	35.000	43.415	35.000
Kosten beheer en administratie	37.900	38.924	49.500
	1.659.500	1.506.695	2.122.500
RESULTAAT	326.500	1.746.976	205.510
OVERSCHOT IS TOEGEVOEGD/ONTTROKKEN AAN: 2014 realisatie 2014 2015			
Vrij besteedbaar vermogen	pm	1.639.084	pm
<i>Vastgelegd vermogen:</i>			
Fonds activa doelstelling	pm	-10.346	pm
Fonds op naam	pm	118.238	pm
TOTAAL	0	1.746.976	0

SPECIFICATIE BEGROTING	2014	realisatie 2014	2015
Donaties, giften en schenkingen			
Gouden Gilde: Periodieke schenkingen	380.000	399.843	354.543
Gouden Gilde: Eénmalige giften	6.500	122.864	58.510
Particuliere fondsen	180.100	215.550	131.600
Vereniging Vrienden	55.000	60.795	75.000
Donaties t.b.v. Academie (geen fonds)	12.000	121.500	21.000
Donaties t.b.v. B.H.F.	3.000	3.000	3.000
Diversen (t.b.v. instrumenten en dergelijke)	574.400	342.221	1.266.857
	1.211.000	1.265.773	1.910.510
Steun aan St. Kon. Concertgebouworkest			
Afschrijving instrumenten	75.000	35.945	75.000
Premie verzekeringen instrumenten	65.000	71.718	65.000
Onderhoud instrumenten	50.000	20.243	50.000
Ontwikkeling musici / De Orkestacademie	135.000	138.527	155.000
Uitkeringen Willem Mengelberg Fonds	14.000	10.787	14.000
Uitkeringen Bernard Haitink Fonds	12.500	18.000	12.500
Uitkeringen Christiaan Vlek Fonds	8.000	5.189	8.000
Uitkeringen Jacobson Fonds	10.000	2.500	10.000
Uitkeringen Els Mosler Fonds	20.000	7.948	5.000
Uitkeringen Willem en Wilhelmina Bouwes Fonds	4.000	5.720	2.000
Bestedingen overig:			
Familieconcerten, educatieve en artistieke projecten	353.500	291.689	601.000
RCO Universe	250.000	250.000	250.000
	997.000	858.266	1.247.500
Ondersteuning (voormalig) personeelsleden KCO			
Kerstgeschenk gepensioneerden/representatie	5.500	5.800	5.500
Bijdrage personeelsfeest	5.000	5.000	0
Bijdrage huur muziekinstrumenten (derden, waaronder NMF)	3.000	0	3.000
	13.500	10.800	8.500
Uitvoeringskosten besteed aan doelstelling	192.050	180.085	274.250
TOTAAL BESTEED AAN DOELSTELLING	1.202.550	1.049.151	1.530.250
SPECIFICATIE UITVOERINGSKOSTEN EN SALARISKOSTEN BEHEER MUZIEKINSTRUMENTEN			
Begroting 2014	doelstelling	fondsen-	beheer en
Verdeling uitvoeringskosten naar bestemming	steun KCO	werving	administratie
Salaris/sociale lasten	117.000	117.000	26.000
Pensioenlasten	18.000	18.000	4.000
Overige personeelskosten	8.550	8.550	1.900
<i>Reis-/verblijfkosten</i>			
<i>Huisvestingskosten</i>			
Kantoorkosten	27.000	27.000	6.000
Bestuur/afd. e.d.		1.000	
Databeheer	20.000		
<i>Overige algemene kosten</i>			
Bankkosten (excl. kosten van beleggingen)	1.500		
Notariskosten		7.500	
	192.050	179.050	37.900

SPECIFICATIE UITVOERINGSKOSTEN EN SALARISKOSTEN BEHEER MUZIEKINSTRUMENTEN

Realisatie 2014	doelstelling	fondsen- werving	beheer en administratie
Verdeling uitvoeringskosten naar bestemming	steun KCO		
Salaris/sociale lasten	120.535	120.535	26.786
Pensioenlasten	12.234	12.234	2.719
Overige personeelskosten	8.858	8.858	1.968
Reis-/verblijfkosten			
<i>Huisvestingskosten</i>			
Kantoorkosten	33.530	33.530	7.451
Bestuur/afd. e.d.		2.231	
Databeheer	2.687		
<i>Overige algemene kosten</i>			
Bankkosten (excl. kosten van beleggingen)	2.241		
Notariskosten		7.348	
	180.085	184.736	38.924

SPECIFICATIE UITVOERINGSKOSTEN EN SALARISKOSTEN BEHEER MUZIEKINSTRUMENTEN

Begroting 2015	doelstelling	fondsen- werving	beheer en administratie
Verdeling uitvoeringskosten naar bestemming	steun KCO		
Salaris/sociale lasten	156.600	156.600	34.800
Pensioenlasten	18.900	18.900	4.200
Overige personeelskosten	9.000	9.000	2.000
Reis-/verblijfkosten			
<i>Huisvestingskosten</i>			
Kantoorkosten	38.250	38.250	8.500
Bestuur/afd. e.d.			
Databeheer	50.000		
<i>Overige algemene kosten</i>			
Bankkosten (excl. kosten van beleggingen)	1.500		
Notariskosten			
	274.250	222.750	49.500

Bijlage 2

ROOSTER VAN AFTREDEN BESTUURSLEDEN

bestuursleden	aangetreden	herbenoemd	2e termijn	aftreden
A. van Wassenauer	04-06-2002	2006	2010	2014
N. van Berge	17-10-2006	2010	2014	2018
M. Bakker	18-04-2006	2010	2014	2018
H. Kersten	02-03-2010	2014	2018	2022
E. Lens	22-04-2008	2012	2016	2020
J. Raes	04-06-2011	2015	2019	2023
J. Wolfs	04-06-2002	2006	2010	2014
H. Zwarts	04-06-2002	2006	2010	2014
F. van Westerloo	12-03-2014			

Het Koninklijk Concertgebouworkest

Mariss Jansons, *chef-dirigent*

Bernard Haitink, *eredirigent*

Riccardo Chailly, *conductor emeritus*

Nikolaus Harnoncourt, *honorair gastdirigent*

Directie in 2014

Jan Raes, *algemeen directeur*

Joel Ethan Fried, *adjunct-directeur artistieke zaken*

David Bazen, *adjunct-directeur zakelijk*

Colofon

Stichting Donateurs Koninklijk Concertgebouworkest
Jacob Obrechtstraat 51 / 1071 KJ Amsterdam
Postbus 78098 / 1070 LP Amsterdam
donateurs@concertgebouworkest.nl
telefoon 020 305 10 10 / telefax 020 305 10 01
bankrekening NL 10 ABNA 0446758906

www.concertgebouworkest.nl/donateurs

tekst en redactie

Irene Bloemink

foto's

Anne Dokter: pagina 6, 10, 16 (links), 17, 33 (boven), 69, 93
Christina Chouchena: cover, 22 (links), 32 (onder), 36, 43, 44, 45, 47, 62
Renske Vrolijk: pagina 14, 16 (rechts), 18, 19, 20, 21, 24, 25, 28,
32 (midden), 31, 33 (onder), 34, 35, 40, 53, 58, 60, 61, 74
Peter Tollenaar: pagina 13, 32 (boven), 50, 64, 82
Mladen Pikulic: pagina 27, 46, 47, 70, Chris Lee: pagina 49 (onder)
Christophe Abramowitz: pagina 56, Ian Douglas: pagina 67
Marco Borggreve: pagina 37, Emelie Schäfer: pagina 29
Fien Duijnmayr: pagina 22 (rechts), Anne Christin Erbe: pagina 36
Klassiek rondom de Klas: pagina 39, Jacoba de Boer: pagina 8,
Wouter van Vaerenbergh: pagina 5, LM Flower Fashion: 54

grafisch ontwerp

Atelier René Knip en Rens Martens

druk

www.jubels.nl

De Stichting Donateurs Koninklijk Concertgebouworkest is lid van de Vereniging van Fondsenwervende Instellingen (VFI) en aanvaardt de principes van goed bestuur, zoals vastgelegd in de code Goed Bestuur voor Goede Doelen, ook bekend als de 'code Wijffels'. Deze gedragscode voldoet aan de eisen die door het Centraal Bureau Fondsenwerving (CBF) worden gesteld. De Stichting ontving in 2003 het CBF-keur voor Goede Doelen en mocht dit gedurende heel 2014 voeren.

De steun van de Stichting Donateurs Koninklijk Concertgebouworkest is essentieel voor de toekomst van een van de beste orkesten ter wereld.

De Stichting Donateurs verwerft daartoe hoogwaardige instrumenten voor orkestleden, ondersteunt jonge muzikanten, zorgt voor de ontwikkeling van nieuw publiek en legt een financiële reserve aan.

Tegelijk werkt de Stichting Donateurs met alle schenkers aan het vergroten van de internationale kring van orkestambassadeurs, zodat het roemrijke orkest wereldwijd vele muzikliefhebbers in vervoering kan brengen, nu én later.

Stichting Donateurs Koninklijk Concertgebouworkest

Voor de eeuwige schoonheid van muziek

WWW.CONCERTGEBOUWORKEST.NL/DONATEURS